Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

1921 оной 21-hээ гарана | № 144 (13858) | 1972 оной июниин 21, среда | Сэн 2 мүнгэн

ЛШАДАЙМНАЙ ҮГЭ БАТА

шэмэтэй ногоондо үхэр тарлан таргалуулжа, гүй тарган мяха аха гэжэ ажахымнай олдожо байнхай. Энхэ э-Хүдэриин үхэршэд үхэр бүхэнэйнгөө шэг-үүдхэдээ 1000 грам- бэшээр нэмээжэ абаха даа табиhан тухайгаа Манай колхозой мал Левон Петрович Се- итрий Семенович Мос- Дмитрий Николаевич ршэд хаража байhан бүхэнэйнгөө шэгнүү-рые сүүдхын туршада килограм-мhаа бага бэшээр нэмээхэ гэhэн социалис уялга баталан абаба.

Гүрэндэ мяха тушааха түсэбэй дүүргэлтэ малшадаймнай ямараар ажаллаhанhаа дулдыдаха байhаниинь элитэ. Малшаднай энэ таатай сагые алдангүй үхэрнүүдээ шэмэтэй ногоондо бэлшээнэ. Үхэршэн Дмитрий Семенович Москвитин үбэлэй hарануудта 240 хашарагай тус бүриин шэгнүүрые сүүдхэдээ 1000 граммаар нэмээжэ, 350 килограммтай болгожо тушааhан юм.

Түсэбтэ табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ ажахымнай гүрэндэ 6 мянган центнер мяха худалдаха түсэбтэй юм. Хараалhан түсэб, даабаряа малшаднай ноябрь hарада сүм дүүргэхээр жаллажа байна.

И. АНДРЕЕВ,
«Родина» колхозой түрүүлэгшын орлогшо.
Хяагтын аймаг.

ОЛОН ТҮМЭН ДАЛЬБАРААНУУД

й инкубаторна стан- ектив энэ жэлдэ 150 галуунай, 100 мянган дальбараа гаргаха зо-

дальбараануудые дэг- үн хаhа түлэг дундаа 5 мянган үндэгэн инку- аяхан хэгдэhэн байгаа.

Мүнөө 130 мянган галуунай дальбараа Охин-Булагай, Бэшүүрэй совхозуудта болон хүн зондо худалдагданхай.

Тахяагай 92.600 үндэгэн май — апрель hарануудта инкубаторта хэгдэhэн юм. Мүнөө 67 мянган дальбараа гаргагдаад байна.

Вл. БОРИСОВ.

Евдокия Базаровна Раднаева арбаад жэлэй туршада таhалгаряагүй hаалишанаар ажаллана. Энэ нүхэрнай hүүлэй үедэ үнеэн бүриhөө ехэ hү hааха социалис мүрысөөндэ оролсожо, горитойхон амжалта туйладаг болонхой юм. Ьаяын мэдээгээр, Евдокия Раднаева жэлэй эхинhээ хойшо үнеэн бүриhөө 1000 шахуу килограмм hү абажа, совхоз соогоо эрхимлэhэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Хурамхаанай аймагай Аргатын совхозой hаалишан Е. Раднаева.

К. ГАБАЕВАЙ фото.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

ХИДАЛГАТАЙ БА АЛКОГОЛИЗМТАЙ ТЭМСЭЛ ШАНГАДХАХА ХЭМЖЭЭНҮҮД ТУХАЙ

с байгуулалтын зорил- совет арадай амжалта- бэелүүлжэ байhан мү- э байдалда архяар да- бүриншье тэсэхын ар- оо.

а ажалшадай бэеын ро хүргэдэг, олон ушар- ые hалгаадаг, үхибүү- үжүүлгэдэ муу нүлөө байна. Ьогтуу болоhон юниитынгээ ба гүрэнэй арюусалгынгаа мэдэрэл улиган аааша гаргадаг э ябуулгануудые хэдэг рхидалга үйлэдбэридэ үлдаг ажалhаа hамша- журам эбдэлгэдэ, гэм- үн зоной усалтан үхэл- дэг байна.

ые зайсуулха, тэрэ- узэгдэлнүүдтэ эбсэшэ- ндаха, бүри үрэ ехэтэй дые абаха тухай ажал- үйтэй эрилтэнүүдые хэ-

га ба алкоголизмтай тэмсэл шангадхаха зо СФСР-эй Верховно Со- езидиум ингэжэ тогтоо-

НИИТЫН ЯБАДАГ ТА АРХИ УУЬАНАЙ ЬОГТУУГААР ЛЬАНАЙ ТҮЛӨӨ ХАРЮУСАЛГА

шадай депутадуудай оведэй гүйсэдхэхэ ко- ягаар архи уухые зүб- удалдаа наймаанай ба ээ хоолой предприяти- эшэ, харин үйлсэнүүд, гэр байра руу ороhон стадионууд, сквер- нууд болон бусад нии- нуудта архи ууhанай, итын газарта hогтуу- анай, хүнэй нэрэ хүн- ниитын ёhо заншалые гөө түлөө гурбанhаа ар иг хүрэтэр яла түлэхэ. ябуулгануудые хэhэнэйн- захиргаанай талаар хэм- гдаhанайнгаа hүүлээр рөгүй байхада дахяад хүнүүд арбанhаа гушан үрэтэр яла түлэхэ байна. ын органой начальник рэнэй орлогшо ялые тог- на.

тохогдоhон тухай мили- нууд хүдэлжэ байhан, гү, али ажабайдаг газа- итын организацинуудта уялгатай.

ниитын газарта архи , али hогтуугаар ябаhа- ээ яла түлүүлхынгээ илициин органууд оло- азарта архи ууhанай тү- иалнуудые коллективүү- шадта гү, али хүдэлдэг, , али ажаhуудаг газар- нүхэрэй сүүдүүдтэ эль- даха байна.

ы ууhанай түлөө жэлэй оо нэгэтэ бэшэ захир- алаар гү, али олониитын лөө узуулэгдэhэн хүнүү- приятинуудай, эмхи зур- болон организацинуу- фсоюзуудай фабрична нютагай комитедүүдтэй үйлэдбэри дээрээ аба- алнуудыень хүсэдөөр гү. м хубяарнь хороохо гэ- охо. Эдэ хүнүүд амарал- шангүүдта ба санатори ошохо хүнгэлэлтэтэй гү-тёвконуудые абаха эрхэhээ хаhагдажа, гэр байра абаха ээлжээнүүдhээ хойшолуулагдажа болохо байна. Хүдэлмэридөө hогтуушагаар ерэhэн гү, али хүдэлмэрилжэ байхадаа архи ууhан хүнүүдтэ мүн лэ имэ хэмжээн абтажа болохо байна.

Өөрынгөө мэдэлдэ байhан хүдэлмэрилэгшэдые үйлэдбэри дээрээ архи ууха арга олгоhон, тэрэшэлэн hогтуу байhан хүнүүдые хүдэлмэриhөөнь зайсуулха хэмжээнүүдые абадаггүй участогуудай, цехүүдэй, халаануудай бригадирнууд, мастернууд ба начальнигууд журамай ёhоор харюусалгада хабаадуулагдаха, хуулиар хараалагдаhан ушарнуудта уголовно харюусалтада хабаадуулагдаха байна.

4. Үйлсэнүүдтэ, олониитын бусад газарнуудта хэтэрмэ hогтуу ябаhан хүнүүд медицинскэ hэргэдэг газарнуудта оруулагдаха, тэндэ байhанайнгаа түлөө тогтоогдоhон гуримай ёhоор түлөөhыень түлэхэ.

II. ХУУЛИИН НАЬА ГҮЙСӨӨГҮЙ ҮХИБҮҮДЫЕ АРХИДУУЛЬАНАЙ ТҮЛӨӨ ХАРЮУСАЛГА

5. Хуулиин наhа гүйсөөгүй үхибүүдые түрэлхидэйнь гү, али ондоо хүнүүдэй hогтотор архи уулгаа hаань, хэрбээ эдэ ябуулгануудай уголовно харюусалгада хабаадуулагдахаар бэшэ байгаа hаань, гушан түхэриг хүрэтэр яла захиргаанай талаар тохогдохо байна. Эдэ яланууд хуулиин наhа гүйсөөгүй үхибүүдэй эхэ эсэгэдэ гү, али тэдэниие орлодог хүнүүдтэ хуулиин наhа гүйсөөгүй үхибүүдэй хэрэгүүдые эрхилдэг комиссинуудаар бусад хүнүүдтэ ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр яла тохогдохо байна.

Өөhэдынь мэдэлдэ байhан хуулиин наhа гүйсөөгүй үхибүүдые архидуулhан хүнүүд нэгэ жэлэй болзороор сүлөөгөө хаhагдаха гү, али мүн нимэ болзор соо залан заhаруулха хүдэлмэридэ хабаадуулалсаха, үгышье hаа табин түхэриг хүрэтэр яла түлэхэ.

Хуулиин наhа гүйсөөгүй үхибүүдые архидуулhанай, тайлбарилан хэлэбэл дээрэ дурсагдаhан ябуулгануудые саг үргэлжэ хэhэнэй түлөө табан жэл хүрэтэр сүлөөгөө хаhагдаха байна.

6. 16 Хуулиин хүрөөгүй наhатай үхибүүдэй олониитын газарта гараhанай, мүн архи ууhанай түлөө эхэ, эсэгэдэнь гү, али тэдэниие харадаг хүнүүдтэ гурбанhаа арбан түхэриг хүрэтэр яла ажалшадай депутадуудай городуудай, районуудай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй (хуулиин наhа гүйсөөгүй үхибүүдэй хэрэгүүдые эрхилдэг комиссинууд тохохо болоно.

7. Архи хадагалдаг ба худалдадаг газарнуудтай холбоотой үйлэдбэридэ хуулиин наhа гүйсөөгүй үхибүүдые абалгые хорихо.

III. АРХИ ХУДАЛДАХА ГУРИМ ЭБДЭЬЭНЭЙ ТҮЛӨӨ ХАРЮУСАЛГА

8. Хара архи болон бусад архинуудые худалдаха талаар тогтоогдоhон гуримые сахяагүй худалдаа наймаанай предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд арбанhаа хорин табан түхэриг хүрэтэр яла түлэхэ Эдэ яланууды ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй захиргаанай комиссинууд тохохо, үгышье hаа олониитын шатаар хэмжээн абтаха байна.

Жэлэй турша соо дахяад хэгдэhэн имэ ябуулгануудай түлөө яла түлэхэhөө гадна захиргаанай гү, али олониитын зүгhөө нүлөө үзүүлэгдэхэ, тэрээнhээ гадна нэгэ жэл хүрэтэр залан заhаруулха хүдэлмэридэ хабаадуулха үгышье hаа, табинhаа зуун түхэриг хүрэтэр яла түлүүлээд, гурбанhаа табан жэл хүрэтэр болзортойгоор гү, али тэрэ болзоргүйгөөр худалдаа наймаанай предприятинуудта ба ниитын эдеэ хоолой предприятинуудта хүдэлхэ эрхыень хаhаха.

9. Эрхэтэдэй хара архи ба бусад архинуудые худалдажа абаад, дээшэлүүлэгдэhэн сэнгээр дам худалдалга хонжоо наймаа хэhэнэй түлөө хараалагдаhан хуулиин ёhоор хэhээгдэхэ.

IV ГЭРТЭЭ АРХИ НЭРЭЬЭНЭЙ, ХУДАЛДАЬАНАЙ, ХАДАГАЛЬАНАЙ БА БЭЛДЭЬЭНЭЙ ТҮЛӨӨ ХАРЮУСАЛГА

10. Наймаалха зорилгогүйгөөр хара архи, чачи, тутово архи, брага гү, али бусад хатуу умдануудые нэрэлгэ гү, али хадагалалга, тэрэшэлэн имэ архинуудые нэрэхын түлөө худалдаха гү, али хадагалха зорилготой аппарат барижа байгшад нэгэ жэл хүрэтэр сүлөөгөө хаhагдаха гү, али мүн лэ энэ болзор соо залан заhаруулха хүдэлмэридэ хабаадуулагдаха, үгышье hаа гурбан зуун түхэриг хүрэтэр яла түлэхэ.

Мүн лэ имэ ябуулганууд дахяад хэгдээ hаа, хоёр жэл хүрэтэр сүлөөгөө хаhагдаха гү, али нэгэ жэлэй болзороор залан заhаруулха хүдэлмэридэ хабаадуулагдаха.

11. Талханай архи, чачи, архи, тутово архи, брага гү, али бусад хатуу умдануудые худалдаха зорилгоор гэртээ нэрэжэ хадагалhанай гү, али тэдэниие нэрэдэг аппарадуудые худалдаха зорилгоор бүтээhэнэй, мүн дурсагдаhан умдануудые гү, али аппарадуудые худалдаhанай түлөө харюусалгата хүнүүд нэгэнhээ гурбан жэл хүрэтэр сүлөөгөө хаhагдаад, зөөринь хураан абтажа болохо гү, али абтаншьегүй байжа болохо.

Мүн лэ имэ ябуулганууд дахин хэгдээд байгаа hаа, гэм хэhэн хүнүүд гурбанhаа табан жэл хүрэтэр сүлөөгөө хаhагдаад, зөөринь хураан абтаха гү, али абтаншьегүй үлэжэ болохо байна.

Талханай архи гү, али бусад хатуу архинуудые гэртээ нэрэлгэдэ туhалhан хүнүүд (гэр байраяа, аппарадуудые, транспортна хэрэгсэлнүүдые, ороohо таряа, хартаабха, свекло болон бусадые үгэhэн) хамааралсагша боложо уголовно харюусалгада хабаадуулагдаха.

12. Нэрэhэн талханай архи, чачи, архи, тутово архи, брага гү, али бусад хатуу умдануудые худалдажа абаhан хүнүүд арбанhаа табин түхэриг хүрэтэр яла түлэхэ, үгышье, hаа эдэ хүнүүд тухай материалнууд хүдэлжэ байдаг газарайнь олониитын организацидай hургуулиин гү, али байдаг газарайнь ниитын организацинуудай ажалшадай коллективүүдэй гү, али нүхэрэй сүүдүүдэй үзэмжэдэ эльгээгдэхэ.

Яла ажалшадай депутадуудай сельскэ, поселково Соведүүдээр, тэдэнэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр гү, али ажалшадай депутадуудай районно, городской, сельскэ, поселково Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй дэргэдэхи захиргаанай комиссинуудаар тохогдохо байна.

Талханай нэрэhэн архи ба бусад хатуу умданууд милициин органуудаар хураан абтажа, усадхагдаха ёhотой.

V. ЬОГТУУ ЯБААД МАШИНАНУУДЫЕ ЖОЛООДОЬОНОЙ ТҮЛӨӨ ХАРЮУСАЛГА

13. Транспортна хэрэгсэлнүүдэй-автомототранспортын, городой электротранспортын, тракторнуудай гү, али ондоо өөрөө ябадаг машинануудай жолоошод hогтуугаар ябаа hаа арбанhаа гушан түхэриг хүрэтэр яла түлэхэ, транспортна хэрэгсэлнүүдые жолоодохо эрхэhээ хоёр жэл хүрэтэр болзороор хаhагдаха.

Транспортна хэрэгсэнүүдые жолоодохо эрхынь хаhагдаhанай hүүлээрхи табан жэлэй турша соо тэдэнэрэй машинануудые hогтуугаар жолоодоо hаань, имэ хүнүүдтэ арбанhаа табин түхэриг хүрэтэр яла тохогдоод, машинануудые жолоодохо эрхэнь хоёрhоо табан жэл хүрэтэр хаhагдаха байна.

Дурсагдаhан зэмэлэлтэнүүд гүрэнэй автомобильна инспекциин таhагаар гү, али ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедэй дотоодын хэрэгүүдэй таhагуудаар тохогдохо байна.

Транспортна хэрэгсэлнүүдые жолоодохо эрхээ захиргаанай талаар хаhагдаhан аад, ажалдаа жэшээтэ hайнаар хандаhанай, hайнаар ябаhанай түлөө хүнүүдые тогтоогдоhон болзоройнь хахадhаа бага бэшынь үнгэрхэдэ тэдэндэ зэмэ тохоhон органууд предприятинуудай, эмхи зургаануудай гү, али ниитын организацинуудай захиргаануудай гуйлтаар эрхээ хаhагдаhан болзоройнь үлдэгшэ хубиие хороожо шадаха байна.

14. Транспортна хэрэгсэлнүүдые жолоодохо эрхээ хаhагдаhан аад, автотранспортна гү, али городой электротранспортна хэрэгсэлнүүдые, тракторнууд, гү, али ондоо өөрөө ябадаг машинануудые hогтуугаар жолоодоhон хүнүүд нэгэ жэл хүрэтэр сүлөөгөө хаhагдаха гү, али мүн лэ имэ болзор соо залан заhаруулха хүдэлмэридэ хабаадуулагдаха гү, али 100 түхэриг хүрэтэр яла түлөөд, табан жэл хүрэтэр болзор соо транспортна хэрэгсэлнүүдые жолоодохо эрхэhээ хаhагдаха.

15. Автотранспортна гү, али городской электротранспортна хэрэгсэлнүүдые, тракторнууд гү, али ондоо самоходно машинануудые жолоодохо эрхэгүй аад, тэрэниие hогтуугаар жолоодоhон хүнүүд табин түхэриг хүрэтэр яла түлэхэ. Тэрэниие гүрэнэй автомобильна инспекциин таhаг гү, али ажалшадай депутадуудай нютагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй дотоодын хэрэгүүдэй таhаг тохохо.

Мүн лэ имэ ябуулгануудые жэлэй турша соо дахяад хэhэн хүнүүд нэгэ жэл хүрэтэр болзороор сүлөөгөө хаhагдаха гү, али мүн лэ имэ болзор соо залан заhаруулха хүдэлмэридэ хабаадуулагдаха гү, али зуун түхэриг хүрэтэр яла түлэхэ.

VI. АРХЯАР ДАШУУРЬАН ХҮНҮҮДЭЙ УУХА ДУРЫЕНЬ ГУТААХА, ХҮСӨӨР АРГАЛХА ТУХАЙ

16. Архи ехээр уужа, гэр бүлэеэ хүндэ хүшэр байдалда оруулдаг хүнүүд сүүдээр хизаарлан хэhээгдэжэ, мүн харгалзалга тогтоогдожо болохо байна. Имэ хүн өөрынгөө зөөриие мэдэхэ, тэрэшэли салин хүлhэ, пенси гү, — али ондоо түхэлэй олзо абаха, харгалзагшын зүбшөөлөөр гэр доторой жэжэ гаргашануудhаа бэшыень, гаргашалха эрхэтэй.

17. Архида ороhон, hайн дураараа аргалуулгаhаа зайсадаг гү, али аргаламжын hүүлээр архияа үргэлжэлүүлдэг, ажалай журам олониитын ба социалис нэгэдэлэй ёhо гурим эбдэдэг, олониитын ба захиргаанай талаар хэмжээнүүдтэ хүртэhэншье хүнүүд баадхажа, аргалхын ба ажал хүүлжэ залан заhаруулхын тулада аргаламжын-ажалай профилакторидо нэгэнhээ хоёр жэл хүрэтэр болзороор эльгээгдэхэ.

Профилакторидо дурсагдаhан хүнүүдые эльгээхэ тухай асуудал ниитын организацинуудай, ажалшадай коллективүүдэй гү, али гүрэнэй органуудай зууршалгаар хэгдэhэн медицинскэ тобшололой бии байгаа hаань районно (городской, арадай сүүдүүдээр хаража үзэгдэхэ.

VII. АРХИДАЛГАТАЙ ТЭМСЭХЭ КОМИССИНУУД

18. Архидалгатай тэмсэхэ зорилгоор гүрэнэй органуудай ба ниитын организацинуудай ажал ябуулгые тааралдуулхын тулада, тэрэшэлэн архидалгые зайсуулан болюулха хэмжээ ябуулгануудые хараалхын ба бэелүүлхын тулада ажалшадай депутадуудай районно, городской, окружной, областной, хизаарай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй, автономито республикануудай Министрнүүдэй Соведүүдэй дэргэдэ, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэ комиссинуудые байгуулха. Дурсагдаhан комиссинууд ажалшадай депутадуудай сельскэ ба поселково Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдэй дэргэдэ байгуулагдажа болоно.

Архидалгатай тэмсэхэ комиссинууд тухай дүримэй проект зохёожо, РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үзэмжэдэ табихыень РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведтэ даалгаха.

19. Энэ Указай баталан абтаhантай дашарамдуулан, мүнөөнэй хуули ёhонуудта хубилалта оруулха тухай дурадхалнуудые хамаатай министерствэнүүд болон зургаануудай хабаадалгатайгаар бэлдэжэ, РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй үзэмжэдэ табихыень РСФСР-эй Юстициин министерствэдэ даалгаха.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ЯСНОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Х. НЕШКОВ.

Москва, 1972 оной июниин 19.

„Знание“ гэжэ бүхэсоюзна бүлгэмэй VI съездэ

«Знание» гэжэ бүхэсоюзна бүлгэмэй VI съездын делегадуудые, бүлгэмэй бүхы гэшүүдые—манай алдарта интеллигенциин түлөөлэгшэдые—тэрэнэй зэргэдэ жагсан нэгэдэhэн эрдэмтэдые, арадай ажахын мэргэжэлтэдые, үйлэдбэриин түрүүшүүл ба новаторнуудые, соёл культурын, искусствын ажал ябуулагшадые Советскэ Союзай Коммунис партиин Центральна Комитет хани халуунаар, үнэн зүрхэнhөө амаршална.

Элитэ ехэ эрдэмтэдэй үүсхэлээр 25 жэлэй урда тээ байгуулагдаhан «Знание» бүлгэм соёл сурталай хүдэлмэриин гол шухала, аша үрэ ехэтэй хубинь, ажалшадые коммунис ёhоор хүмүүжүүлгэдэ партиин найдамтай туhалагшань болоо. Тэрэнэй ажал ябуулга ороной хүн зоной ажабайдалда батаар ороо, совет интеллигенциин үнэхөөрөө арадай hайн hайхан шэнжэтэй, партиин агууехэ хэрэгтэ тон үнэн сэхэ байhанай гэршэ болоно.

«Знание» бүлгэмэй олон жэлэй, аша үрэ ехэтэй ажал ябуулгын дүнгүүд гүнзэгы үзэл бодолтой, марксизмые hайнаар шудалhан, шэнэ дэлхэйе зохёогшодой али бүхы талаараа хүгжэл ехэтэй байхын тула научна ба политическэ эрдэм ндхан дэлгэрүүлгын үргэн ехэ далайсада элеэр харагдана.

Коммунис партиин хүтэлбэри доро бүхы совет арадай КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын тула Коммунис партиин хүтэлбэри доро бүхы совет арадай эршэмтэйгээр, урма зоригжолтойгоор ажаллажа байhан оршон байдалда «Знание» бүлгэмэй съезд болохонь. Түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө, ССР Союзай байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойе нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө бүгэдэ арадай социалис мүрысөөн бүхы орон доторнай дэлгэрээ.

Ажабайдалтай, коммунис байгуулалтын ажал хэрэгүүдтэй нягта холбоотойгоор бүхы хүдэлмэреэ ябуулха, коммунис хүсэл эрмэлзэлгэнүүдтэ, Ленинэй агууехэ хэрэгтэ хизаарлашагүй үнэн сэхэ, коммунис жаяг заршамай гүнзэгы удхатай ёhо гуримуудай, совет патриотизмын ба пролетарска интернационализмын үзэл бодолтойгоор совет хүнүүдые хүмүүжүүлхэ гээшэ бүлгэмэй зорилго болоно.

Партиин XXIV съездын зохёон тодорхойлhон теоретическэ гол шухала асуудалнуудые ойлгуулха, манай гадаадын политикын амжалтануудые, арадай ажахые саашадань хүгжөөхын болон арад зоной ажана байдалые нилээд hайжаруулхын тула КПСС-эй бэелүүлжэ байгаа бодото хараа түсэбүүдые залан сэхээр, гүнзэгыгөөр харуулха талаар үргэн ехэ, элдэб янзын хүдэлмэри мүнөөнэй эрхэ байдалда ябуулха гээшэ улам ехэ удха шанартай боложо байна.

Ленинскэ национальна политикые бэелүүлхэ талаар КПСС-эй, Совет правительствын аша үрэ ехэтэй ажал ябуулгын дүнгүүдые тодо хурсаар, бата найдамтайгаар харуулха, манай ороной арадуудай хани барисаанай агууехэ хүсые гүнзэгыгөөр харуулха, агууехэ социалис Эхэ орондо ажаhуужа байhан мэдэрэл олониитэдэ хүмүүжүүлхэ шухала.

«Знание» бүлгэм ажалшадай экономическа hуралсалда эдэбхитэйгээр хабаадалсаха, ажал хүдэлмэриие хүтэлбэрилгын, эмхидхэлгын, научна түрүү арга онолнуудые шудалан олоходонь кадрнуудта туhаламжа үзүүлхэ, эрдэм наукын ба техникын мүнөөнэй туйлалтануудые, үйлэдбэриин түрүү дүй дүршэлые промышленностьда, хүдөө ажахыда нэбтэрүүлгэдэ ашатайгаар нүлөөлхэ уялгатай.

Эдэ бүгэдэ лекционно пропагандые саашадаа hайнаар ябуулха, идейно-теоретическэ хэмжээень дээшэлүүлхэ, тэрэнэй түхэл маягуудые нарижуулха эрилтэ табина. Тэрэнэй бүхы хуби шатануудые эмхидхэн бэхижүүлхэ, тэдэнэй ажал ябуулгада үргэн ниитые хабаадуулха хэрэгые хүгжөөхэ, шэнэ хүнүүдые лекторнүүдэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадуулха гээшэ «Знание» бүлгэмэй гол шухала зорилго мүн.

Эрдэм ухаа олониитэдэ түхөөхэ гээшэ hайн hайхан зорилго болоно. Цех соо, хээрын станда, соёлой байшан соо, студентнэрэй аудиторидо, хаа хаанагүй—совет хүнэй ажаhууhан, ажаллаhан газарнуудта ниитын уялга дүүргэгшэ лекторэй хоолой зэдэлэн соностог лэ.

Ажал хүдэлмэридөө шэнэ ехэ амжалтануудые туйлахыень «Знание» гэжэ бүхэсоюзна бүлгэмдэ хүсөөд, бүлгэм политическэ ба научна эрдэм ухаа ндхалгые улам бүри үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, тэрэнэй аша туhые дээшэлүүлхэ, манай орон дотор коммунизм байгуулгын агууехэ хэрэгтэ эрхим туhа нэмэри хэхын тула үнгэрhэн хорин табан жэлэй турша соо олоhон дүй дүршэлынь найдамтай арга нүхэсэл болохо байха гэжэ Советскэ Сохзай Коммунис партиин Центральна Комитет этигэн найдажа байhанаа мэдүүлнэ.

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ

Вьетнамай Демократическа Республикада совет делегациин аяншалhан тухай

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный түрүүтэй совет делегаци Вьетнамай Демократическа Республикада 1972 оной июниин 15-hаа 18 хүрэтэр хани ёhоор юрын хэрэгээр аяншалаа. КПСС-эй ЦК-гай секретарь К. Ф. Катушев, СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрэй орлогшо Н. П. Фирюбин делегациин составта оролсоно. Вьетнамай Ажалшадай партиин Центральна Комитет ДРВ-гэй Национальна суглаанай саг үргэлжын комитет ба правительство делегациие хани халуунаар угтаа.

Ханойдо аяншалха үедөө совет делегациие толгойлогшо Н. В. Подгорный Вьетнамай Демократическа Республикын Президент Тон Дык Тхангда орожо, уулзаа.

ПТВ-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Ле Зуан, ПТВ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ДРВ-гэй Национальна суглаанай саг үргэлжын комитедэй түрүүлэгшэ Чионг Тинь, ПТВ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ДРВ-гэй премьер-министрэй орлогшо Нгуен Зуй Чинь, ПТВ-эй ЦК-гай секретарь, ДРВ-гэй правительствын министр Суан Тхюи болон Вьетнамай бусад хүтэлбэрилэгшэд совет делегацитай уулзажа, тэрээнтэй хани ёhоор хөөрэлдэhэн байна.

Совет ба вьетнам талануудай хоорондо хэлсээн боложо, Советскэ Союзай ба Вьетнамай Демократическа Республикын хоорондохи хани харилсаае, дайшалхы hанал нэгэдэлгые болон аха дүүгэй харилсаа холбооe саашадань бэхижүүлхэ асуудалнууд, мүн вьетнам арадта эсэргүүгээр американ империализмын зэбсэгтэ интервенциин үргэлжэлүүлэгдэжэ, социалис гүрэндэ—Вьетнамай Демократическа Республикада эсэргүүгээр США-гай хэдэг ээрхэг түрнмхэй ябуулгын шангадхагдажа байhанhаа улам жэлан, Вьетнамда тохёолдоhон байдал зүбшэн хэлсэгдээ.

Баатарлиг вьетнам арадта талархажа байhанаа совет делегаци КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Совет правительствын зүгhөө элирхэйлэн мэдүүлээ. Империалис ээрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүүсэн, Эхэ оронойнгоо эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даанхай байдалай түлөө үнэн зүб тэмсэл хэжэ байhан вьетнам арадта шухала туhаламжа ба дэмжэлгэ пролетарска интернационализмын гол ёhонуудта үнэн сэхэ байдаг Советскэ Союзай Коммунис парти, СССР-эй правительство, бүхы совет арад саашадаашье үзүүлхэ.

Американ империализмын зэбсэгтэ ээрхэг түримхэй ябуулгануудые сухарюулан сохилгодо, социализм байгуулгада саашанхи амжалтануудые туйлахыень Вьетнамай Ажалшадай партиин Центральна Комитедтэ, ДРВ-гэй правительствада, бүхы вьетнам арадта Н. В. Подгорный үнэн зүрхэнhөө хүсөө.

Сайгоной туhамаршадай засагай сэрэгүүдые, американ ээрхэг түримхэйшүүлые Урда Вьетнамай Республикын национальна фронтын ба Саг зуурын революционно правительствын хүтэлбэреэр горитойгоор диилэжэ байhые хоёр тала hаналаа хананrяар тэмдэглээ.

Социалис бүрин эрхэтэ гүрэн бологшо Вьетнамай Демократическа Республикада эсэргүүгээр США-гай хэжэ байhан ээрхэг түримхэй ябуулгые хоёр тала эрид шангаар буруушаагаа. ДРВ-гэй портнуудые бомбодолгые, буудалгые ба минэ табилгые дары түргэнөөр, үтэ дуугүйгөөр болюулхые, мүн Урда Вьетнамда «вьетнамайхидай хүсөөр дай үргэлжэлүүлхэ» политикые болюулха, Парижда таатай хэлсээнүүдые hэргээхэ тухай США-да эрилтэ хээ. ДРВ гэй правительствын ба РЮВ-эй ВРП-гэй дурадхаhан политическэ гуримшуулгын мэдээжэ программа (тэрэ тоодо 7 пункт ба тэдэндэ 2 тайлбари) оронойнь арадай национальна хүсэл эрмэлзэлгэдэ тааруугаар Вьетнамай асуудал түргэнөөр, шиидхэхэ таарамжатай үндэhэ hуури боложо үгэнэ.

Сэхэ руунь хөөрэлдэхэ, хани ба нүхэрэй ёhоной оршон байдалда хэлсээн үнгэрөө.

* * *

Нүхэр Н. В. Подгорный түрүүтэй совет делегаци июниин 8-да Москва бусажа ерээ.

КПСС-эй РАИКОМУУДҺАА МЭДЭЭСЭНЭ

Алдарта ойдо зорюулна

ССР Союзай тогтоһоор 50 жэлэй ойдо зорюулжа, партиин райком «Национальностьнуудай харилсаанууд тушаа партиин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай КПСС-эй XXIV съездын хараалһан заабаринууд» гэһэн темээр научно-теоретическэ конференци үнгэргэбэ. Тэндэ «Социализм ба коммунизм байгуулгын үедэ нацинуудай хүгжэлтэ ба дүтэрхы бололго», «Национальна асуудалаар ленинскэ һургаал ба мүнөө үе сагай байдал», «В. И. Ленин хадаа олон яһатанай Совет гүрэниие байгуулагша», «Социалис нацинуудай соёл культурын хүгжэлтэ» гэһэн элидхэлнүүдые партиин райкомой секретарь З. Б. Шагдуров, аймагай «Малшан» газетын редактор Ц. И. Цыбденов, аймагай Соведэй гүйсэдкомой секретарь Д. Д. Ошоров гэгшэд уншаа.

Секретарьнарай һуралсал

Партиин райкомой эхин организацинуудай секретарьнарай ээлжээтэ семинар үнгэргэбэ. «Партийна эхин организацинуудай үүргые дээшэлүүлхэ тухай КПСС-эй XXIV съездын заабаринууд», «ССР Союзай тогтоһоор 50 жэлэй ойдо бэлэдхэлтэй дашарамдуулан, партийна эхин организацинуудай бэелүүлхэ зорилгонууд» тухай гэһэн элидхэлнүүдые аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Д. Б. Будаев, партиин райкомой секретарь З. Б. Шагдуров гэгшэд уншабад.

Арадай хиналтын болон постнуудай худэлмэриие партийна организацинуудай хэр зэргээр ударидажа байһан тушаа арадай хиналтын аймагай комитедэй түрүүлэгшэ Х. Х. Хантаев хөөрэжэ үгөө. «50 лет Октября» колхозой парткомой секретарь А. Л. Шарастепанов колхозой гэшүүдэй дунда социалис мүрысөө хайшан гэжэ эмхидхэдэг тухайгаа нүхэдтөө дэлгэрэнгыгээр хөөрэһэн байна.

Вл. ГАЛСАНОВ,
КПСС-эй райкомой худэлмэрилэгшэ.

Ахын аймаг.

ПАРТИЙНА БҮЛЭГ, ТЭРЭНЭЙ ҮҮРГЭ БА ХАРЮУСАЛГА

ТҮРҮҮШЫН АЛХАМУУД

Үдын совхозой ажахын гол һалбари хонин ажал болодог юм. Хэдэн арбаад мянгаадаар хонин үсхэбэрилхэһөө гадна, эндэ эбэртэ бодо мал олоор баридаг, гүрэндэ мяха, һү ехээр худалдадаг юм.

Энэ талаар тус ажахы муу бэшэ амжалта туйлана. Жэшээлхэдэ, байгша оной дүрбэн һарын туршада совхоз гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб 163 процент, һүөөр 107 процент дүүргэһэн гээшэ.

Совхозой туйлаһан энэ амжалтада, илангаяа һү үйлэдбэрилгэ, худалдалгаар Баянголой отделениин малшадай хубита горитойхон байха.

Ушарынь гэбэл, эндэхи һаалишад һүүлэй хэдэн жэлдэ гансашье совхоз соогоо бэшэ, мүн аймаг соогоо түрүү һууринуудай нэгые эзэлжэ ябана бшуу. Энэшье жэлдэ тэдэнэр түрүүлһээр. Аймагай һү һаалиин фермэнүүдэй хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн гаргахада, баянголойхид үнеэн бүриһөө 979 килограмм һү һааһан, гүрэндэ һү худалдаха хахад жэлэйнгээ даабари 110 процент дүүргэжэ, илажа гараһан байна.

Отделениин малшадай туйлаһан амжалтань нэн түрүүндэ эндэхи партийна эхин организациин хүтэлбэриһөө, бүхы коммунистнуудай оролдосото ажалһаа эхитэй юм гэжэ найдамтайгаар хэлэжэ болоно. Отделениин алишье участогые абажа харабалтнай, тэндэ коммунистнууд худэлдэг, түрүү үүргээ бодото дээрэнь харуулжа, сугтаа худэлдэг нүхэдөө дахуулжа ябадаг.

Партийна эхин организаци отделениингээ худэлмэриин эрхэ байдал хараада абажа, хаана, ямар участогто коммунистнуудые эльгээжэ, ооһэдынгөө нүлөө дээшэлүүлхэб, социалис мүрысөө ямар түхэл маягтайгаар эмхидхэхэб, хэн коммунистын хаана худэлбэл таарамжатайб гэхэ мэтэ асуудалнуудые отделениин хүтэлбэрилэгшэдтэй хамта хаһа сагтань шиидхэхые оролдодог байна.

Байгша оной эхеэр һэн. Табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ һү ехээр һаажа, ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе ажалай шэнэ амжалтаар угтаха гэһэн социалис уялгануудые Баянголой һаалишад абаһан байгаа. Партбюро отделениингээ хүтэлбэрилэгшэдтэй, мэргэжэлтэдтэй зүбшэжэ, һү һаалиингаа фермые коммунистнуудаар бэхижүүлжэ, эндэ партийна бүлэг байгуулха гэжэ шиидэһэн юм. Хоёр коммунистнууд нэмэгдэжэ эльгээгдэбэ, тиигэжэ фермэдэ табан коммунистнууд ажалладаг боложо, партийна бүлэг эмхидхэгдээ бэлэй.

Хэд коммунистнууд эндэ ажалланаб гэбэл, һаалишад Ешима Банзаргашеева, Елена Рассадина, мал адуулагшад Аюша Гончиков, Миновали Фахрутдинов, фермые даагша Нима Бадмаев гэгшэд болоно.

Партийна бүлэг февраль һарада байгуулагдаа һэн. Ажалаа юунһээ эхилээб гэхэдэ, нэн түрүүндэ хэн юунэй түлөө харюусахаб гэжэ хөөрэлдөөд, фермынгээ ажалай участогуудые хубааржа абабад.

Жэшээлхэдэ, партгруппорг Аюша Гончиков Миновали Фахрутдинов хоёр үхэр, тугалнуудай харууһалгын, эдеэлүүлгын түлөө хүсэд харюусалгатай, энээндэ хамаг һаналаа табин ажаллана. Үнгэрһэн жэлэйхитэй жэшэбэл, малай харууһалга, эдеэлүүлгэ нилээд һайжараа. Эдэнэр бии байһан тэжээлээ һайнаар буйлуулжа, һү үгэдэгэйнь хэмжээгээр, табигдаһан рационой ёһоор малда үгэнэ. Тиигэжэ һү һаалишье дээшэлээ, тугалнуудшье тобир тарганаар түлжэнэ.

Һаалишан Ешима Банзаргашеева фермэ дээрэ ариг сэбэрые, ажалай гуримые сахилга хинан шалгажа байдаг. Һүнэй шанар эндэ эрид дээшэлээ. Елена Рассадина нүхэдэйнгөө дунда ойлгуулалгын худэлмэри ябуулха даабаритай. Үдэр бүридэ һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг, дэлхэй дээрэ, түрэл орон соомнай, манай республикада, аймаг болон совхоздоо боложо байһан һонинуудые нүхэдтөө дуулгажа, мэдээсэжэ байна.

Фермэ дээрэ уран гоёор шэмэглэгдэн түхеэрэгдэһэн улаан булан бии юм. Уран гоёор бэшэгдэһэн уряа лозунгнууд, һаалишадай ажалай үнгэрһэн жэлэй дүнгүүд, энэ жэлдэ абаһан социалис уялганууд, үдэр бүриин ажалай дүн харуулдаг тусхай хуудаһан гэхэ мэтэ бултадаа Баянголой библиотекарь Роза Базаровагай гараар бэшэгдэһэн. Һара бүридэ ханын газетэ, үе үе болоод лэ дайшалхы хуудаһан, «Сахилгаан» гаргагдана. Малшад хэжэ байһан ажалайнгаа дүн һара, үдэр бүридэ хаража байхадаа, хэмнай ямараар худэлнэ гээшэб гэжэ мэдэжэ, бүри оролдосотойгоор, түрүүшүүлэй зэргэдэ оролсохын тулада оролдоно бшуу.

Социалис мүрысөөнэй дүн саг болзортонь согсолжо, мүрысэгшэдтэ дуулгаха хэрэгтэ партийна бүлэг анхаралаа хандуулна. Отделениин партийна эхин организацитай хамта фермын һара бүриин дүнгөөр үйлэдбэриин зүблөөн зарлагдадаг юм. Мүрысөөндэ хэнэй хэдыдэхи һуури эзэлһэниинь мэдээжэ болонхой байдаг.

Мүрысөөндэ илагшадые материальна болон моральна талаар урмашуулгын гурим сахилгада партийна бүлэг баһа анхарал табина. Үнгэрһэн 4 һарын дүнгөөр партийна бүлэгэй үүсхэл, дурадхалаар фермын һаалишад, туталшад, мал адуулагшадай зүблөөн боложо, мүрысөөндэ илагшад тэмдэглэгдэһэн, бүхы фермын коллектив бултадаа Улаан-Үдэ ошожо, зоологическа цирк хаража ерээ һэн.

Коммунистнуудай ажал худэлмэри, үйлэдбэри дээрэ бэеэ ямараар харуулжа ябадаг тухай партийна бүлэгэй суглаан дээрэ хөөрэлдөөн болодог. Тэндэ зэмэлхэ, хараахаха гэһэн зорилго табигдадаг бэшэ, харин нүхэрэй ёһоор дүүмжэлжэ, алдуу эндүүень заажа, заһаха гэжэ оролдодог.

Баянголой отделениин һаалиин фермэдэ партийна бүлэгэй байгуулагдаһаар гурбан үлүүтэйхэн һара үнгэржэ байна. Энэ богонихон болзорто бүлэг өөрынгөө эмхидхэхы, коллективээ хүмүүжүүлхэ шадалаа ряа харуулжа эхилбэ.

Эндэхи коммунистнуудай эдэбхи үүсхэлтэйгээр, оролдосотойгоор ажал хэрэгтээ хандадагһаа бүлэгэй худэлмэридэ отделениин партийна эхин организаци саг ургалжа анхаржа байдагһаа уламжалан, партийна бүлэгэй худэлмэри урагшатайгаар ябажа байна бшуу.

Мүнөө малынь зунай бэлшээридэ гаранхай. Үбэлжэлгын хүшэр сүү хабарай үедэ туйлаһан амжалтаа алдангүй, зун, намартаа һү һаалияа бүри дээшэлүүлхэ зорилго баянголойхид урдаа табинхай. Тиигэжэ ССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе гэрэлтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө дэлгэрһэн бүгэдэ арадай социалис мүрысөөндэ ерээдүйн амжалтаяа арьбадхахын түлөө тэдэнэр тэмсэнэ. Энэ тэмсэлдэ фермын партийна бүлэг толгойлно.

Г. ХАГОВ.

ОЛОНОЙ ОРОЛДОХО ХЭРЭГ

Хэжэнгын аймагай Худанай совхозой Улааха-Аралай фермын үнинэй һаалишан Доржома Базаржапова хөөрэнэ:

— Гуша гаран жэлдэ һаалишанаар худэлжэ байнаб. Адууһа мал хаража байһан зондо зунай зулгы дулаахан саг эгээл һайхан үе гээшэ гэжэ һанагшаб. Тиимэһээ зун болохые хүлеэжэ ядажа байхаш.

Энэшье гайхалтай бэшэ. Хүдөө нютагта хүхы шубуун донгодожо, тала дайда хүхэ ногоон хүнжэлөөр хушагдаад, үхэр малай садахада сагаан эдеэн дэлбэрхэ, мяха, тоһон элбэгжэхэ гэжэ малша зон хэр угһаа хэлсэдэг ха юм даа.

Иимэ дэмбэрэлтэ һайхан сагта малаа һайнаар таргалуулха, һү ехээр һаахын түлөө сэдьхэл эршэмтэйгээр мүрысэнгүй яахабибди! Һаяшаг Прибайкалиин аймагай «Путь к коммунизму» колхозой һаалишадай үүсхэл тухай газетэдэ уншахадаа, эгээл энээн тушаа бодомжолжо һуугаа һэм. Үнэхөөрөө энэмнай олонойл оролдохо хэрэг гээшэ.

Манай Улааха-Аралай фермэ жэлэй ямаршье сагта һү һаалгаар ажахы, аймаг соогоо муу бэшэ үрэ дүн туйладаг, мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябадаг гэжэ үнинэй мэдээжэ болонхой. Жэшээнь, нёдондо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1985 килограмм һү һаажа, аймагайнгаа бүхы фермэнүүд соо түрүүлжэ гараа. Манай эгээл үнинэй бэрхэ һаалишад Цыпилма Дашиева, Дулма Галсанова, Санжит Чимитдоржиева гэгшэд үнеэн бүриһөө 2004—2233 килограмм һү һаагаа юм. Би өөрөө үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2284 килограмм һү һаагааб.

Байгша ондо энэ туйлаһан үрэ дүнгөө улам арьбадхажа, СССР-эй байгуулагдаһаар алдарта 50 жэлэй ойе ажалай бэлэгээр угтахын түлөө тэмсэхэ ёһотойбди гэжэ бидэ һаалишад, малшад һайн ойлгонобди.

Мэнэ һаяхан фермэдэмнай малшадай суглаан боложо, тэндэ зунай бэлшээриин үедэ үнеэн бүриһөө 1100 килограмм һү һааха гэһэн прибайкалиинхидай социалис уялга зүбшөөн хэлсэгдээ. Бултадаа хөөрэлдөөд, бүхы арга боломжоёо хаража үзөөд байхадаа, зунай табан һарада бидэшье үнеэн бүриһөө тэды шэнээн һү һааха аргатайбди гэжэ манай һаалишад, малшад мэдүүлээ.

Хэнэйшье мэдэһээр, зундаа һара бүхэндэ үнеэн бүриһөө 220—230 килограмм һү һааха гээшэ хүнгэн бэшэ. Шангахан худэлхэ, оролдохол хэрэгтэй болоно. Манай фермэ бэлшээрёор тиимэ һайн бэшэ. Дайдань яһала ехэ аад, хура бороогүйдэ добо газарынь халсагай сагаан болошодог. Тиигэбэшье һаань, мүнөө адуулгашаднай ой модон, һужааг сооғуур, бургааһа шугын забһар, гол горходой эрье зубшажа, һайн ногоотой газарыень бэдэржэ үнеэдээ адуулна.

Майн тэнгһээ хойшо зуһаландаа зөөгөө, үхэрнүүдээ үдэр һүнигүй адуулдаг, үдэрэй гурба дахин һаадаг болоһонсоймнай ашаар һү һаали яһала нэмэжэ байна. Хэрбээ майн эхеэр бухыдөө сүүдхын 1100 килограмм һү һаадаг һаа, һүүлэй үедэ тэрэмнай 1400 гаран килограммда хүрөөд, мүнөө үшөөл нэмэжэ байна. Ондоогоор хэлэбэл, фермэдэ үдэртөө үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 7 үлүүтэй килограмм һүн һаагдана. Даб дээрээ бэлшээриин ногооной үшөө муушаг байһаниие хараада абажа, үнеэдэйнгээ һү шэмэ дээшэлүүлхын тула үнеэн бүридэ дунда зэргээр 3 килограмм талха эһээжэ бурдууг болгоод эдюулнэбди.

Жэлэй үнгэрһэн табан һарада би өөрөө үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1000 үлүүтэй килограмм һү һаанхайб. Тиихэдэ фермын түрүү һаалишад Санжит Чимитдоржиева, Цыпилма Дашиева гэгшэд үнеэн бүриһөө 950—985 килограмм һү һаагаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тус фермын түрүү һаалишад (зүүн гарһаа Цыпилма Дашиева, Санжит Чимитдоржиева, Доржома Базаржапова.

М. НАМЖИЛОВАЙ фото.

КПСС-эй XXIV СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИНҮҮДЫЕ БЭЕЛҮҮЛХЫН

МАЛ ОЛОШОРБОЛ— МЯХА, ҺҮН ЕХЭ

«Мүнөөдэр — үсэгэлдэрэйхиһөө һайнаар, үглөөдэр—мүнөөдэрэйхиһөө һайнаар худэлхэбди гэжэ хараадуулан, энэ табан жэлэй түсэб табигдаһан байгаа бшуу. Хэрбээ урдынхиһаа улам һайнаар худэлдэг болоходо шадаагүй һаамнай, түсэб дүүргэхэнь тон хүшэр шэнги байхал», — гэжэ нүхэр Л. И. Брежнев профсоюзуудай XV съезд дээрэ хэлээ һэн.

Нээрээшье хэгдэһэн ажалые хараад байхада, жэлһээ жэлдэ яһала муу бэшэ үрэ дүн туйлагдана гэжэ һанахаар. Манай Захааминай аймагые абаад үзөөл даа. Үнгэрэгшэ жэлдэ колхоз, совхозууднай гүрэндэ мяха, һү, нооһо тушааха, худалдаха түсэбөө зарим тэды үлүүлэн дүүргээ. Мяханай комбинадта тушаагдаһан малаймнайшье шэгнүүр яһала дээшэлжэ байна. Жэшээнь, урзанда ажахынууд гүрэндөө тус тустаа 282 килограмм шэгнүүртэй үхэр тушааһан һаа, нёдондо тэдэнээ 312 килограммһаа бага бэшэ шэгнүүртэйгээр тушаагаа.

Тэрэшэлэн оооһо тарьяанай, үбһэ ногооной, тэжээлэй ургамалнуудай муу бэшэ ургаса абтаа һэн. Нёдондо аймаг дотор түрүүшынхеэ 3 мянган тонно шэмэтэ тэжээл—сенаж дарагдаа. Урзанда жэлэйхидэ орходоо 1815 тонно тэжээлэй единицээр ехэ үбһэ тэжээл бэлэдхэгдээ гэхэ гү, али бүхыдөө 21,8 мянган тонно тэжээлэй единицын хэмжээнэй үбһэ хоол абтаһан байна.

Энээнэй ашаар байгша оной түрүүшын хахадта адууһа малһаа ашаг шэмэ ехээр абаха, мяха, һү гүрэндэ худалдаха түсэб даабаряа болзор соонь дүүргэхэ арга боломжо олгогдоо. Июниин 1-нэй мэдээгээр харахада, аймагай колхоз, совхозууд гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые (түсэбһөө гадуур худалдаха даабариень оруулалсаад) 104 процент дүүргэгдээ. Мүн һүншье нёдондонойхиһоо 17 процентээр ехэ тушаагдаа. Жэлэй эхинһээ хойшо мяханай комбинадта тушаагдаһан үхэрнүүдэй шэгнүүр нёдондоной хиһоо һурагтүй ехэ болоо.

Үхэр бүхэн дунда зэргээр 336 килограмм шэгнүүртэйгээр, гол түлэб тарган болгогдожо тушаагдаа. Малаа һайнаар шахан таргалуулжа, шэгнүүр ехэтэйгээр тушааһанай ашаар ажахынууд мяханай гол сэнгһээнь гадна, нэмэлтэ түлбэриһөө 106 мянган түхэриг ашаг олзо оруулаа. Даб дээрэ тоолоходо үзэхэдэ, аймагай ажахынуудта гүрэндэ мяха тушааха хахад жэлэй түсэб 1300 центнерээр үлүүлэн дүүргэгдэхэ, мүн түсэбһөө гадуур 4 мянган центнер һүн бэлэдхэлэй пунктда оруулагдаха аргатай болоод байна. Үнгэрһэн табан һарада нёдондоной энэ үеынхидэ орходоо үнеэн бүриһөө 124 килограммаар ехэ һүн һаагдаа. Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, ажахынуудта 1253 тугал, 4250 хурьгад, 174 унагад олон абтаад байна.

Гэхэтэй хамта энээгээр һанаагаа амарха, мүнөөдэр үсэгэлдэрэйхиһөө тон һайнаар худэлнэбди гэхэ үндэһэн огто үгы. Үхэр малай гарзалхань, эхэ малай һубайрхань үшөөл олон байһаар. Сабшалан, тарьялан дээрэһээ һанаһанда хүрэмэ, мүнөөдэрэй зорилгодо харюусама һайн ургаса абтанагүй. Энээнһээ уламжалан, адууһа малай ашаг шэмэшье бага байна.

Эдэ дутагдалнуудые түргэн усадхаха, мүнөөдэр үглөөдэрэйхиһөө һайнаар худэлхэ, бүри ехэ үрэ дүн туйлахын тула юу хэхэ, ямар шухала зорилгонуудые түрүүшын ээлжээндэ шиидхэхэ болонхойбибди? Энэ талаар партиин райком, аймгүйсэдком, ажахынуудай партийна организацинууд, хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд юу хэжэ байнаб гэжэ тобшо тэдыгээр хэлэхэ ушартай болоно.

Юһэдэхи табан жэлдэ эдеэ хоолой зүйлнүүдые жэлһээ жэлдэ эрид дээшэлүүлхын тула нэн түрүүн үбһэ тэжээл мүнөөнэйхиһөө 1,5—2 дахин ехээр бэлэдхэдэг болохо ёһотойбди. Илангала малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхээр һайн шанартай тэжээл ехээр бэлэдхэхэ зэргэтэй бологдоно.

Аймагай ажахынуудта энээнһээ урагша бүхы тарьянай 60 процентнь шэнииисэ таригдадаг байгаа. Саашадаа адууһа малда талха тарьянай зүйл ехээр эдюулдэг болохын тула нёдондо обёосой тарилгые үргэдхэжэ, урда жэлнүүдэйхидэ орходоо 599 тонноор ехэ обёос абаабди. Энэ жэлдэ тэрэмнай үшөө мянгаад гектараар үргэдхэгдэжэ, мүнөө бүхы ооһото тарилгымнай 57 процентые обёос эзэлнэ. Мүн ешмээн урданайхиһаа ехэ болгообди. Тэрэнһээ гадна, колхоз, совхозууд тарьялангаа үргэдхэжэ гү, али ооһото ургамалнуудые хороожо, зелёнко ехээр тариха аргагүй байһан дээрэһээнь, зелёнкые үбһэ хулһанай хорёо, малай хашаагай хажуугаархи хуһамагууд соо таридаг болоо.

Тиигэбэшье гансахан энээгээр тэжээл элбэгжүүлхэ аргагүй байһаниинь мэдээжэ ааб даа. Аймаг дотор хамта 25,5 мянган гектар сабшалан, 57 мянган га бэлшээри бии. Теэд тэдэнэймнай ургаса ахир бага. Нэн түрүүн сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ гээшэ гол шухала. Илангаяа нёдондо жэлһээ эхилжэ олохон ажахынууд һайжаруулагдаһан бэлшээри бии болгохо, олон жэлэй ногооной үрэһэ суглуулха худэлмэри хэжэ байнхай. Байгша оной хабар габшагай худэлмэриин хоёр һара соо сабшалан дээрэ бүхыдөө 49 мянган тонно наг шэбхэ зөөгдөө, 2835 гектар сабшалан уһалагдаа, 857 га газарта утэг хэгдээ. Ойрын жэлнүүдтэ олон жэлэй ногооной тарилгые 1000 гектарта хүргэхэ зорилго табигдана.

Саашадаа мяха, һү бүри ехээр абадаг болохын тула үхэрнүүдые олон болгохо, үнеэдһээ тугал олоор түлжүүлхэ болонобди. Мүнөө аймаг доторнай 37,6 мянган үхэр, тэрэ тоодо 11,5 мянга гаран үнеэд (тэдэнэй 3277-ниинь һаалиин үнеэд) тоологдоно.

Гэхэтэй хамта мяхалиг малаймнай тоо үшөөл үсөөн байна. Үбһэ тэжээлэй дутамаг, типовой һайн байрын үсөөдэдэг дээрэһээ мяханай малай гүүртэнүүдтэ тугал үсөөн абтана. Энээнһээ болохо, тусгаар мяхалиг үүлтэрэй үхэр үсхэбэрилхэ технологиие зүбөөр сахиха аргагүй байна бшуу. Мяханай мал үсхэбэрилхэ һайн байра түхеэрхэ хэрэгтэ мүнгэ зөөри дуталдана.

Эрэ тугал, бурууннуудые нэгэл үбэл ондо оруулаад, хашарагтань гүрэндэ тушаахада хямда сэнтэй мяхан абтаха гэжэ мяханай совхозуудай трест дурадхадаг. Абаһаар харахада, тэрэнь зүбшье шэнги. Теэд бодото дээрээ манай эндэхи эрхэ байдалда тугалнуудые апрель, май һарада абахаяа болижо, харин малаа һайн байраар хангаад, үнеэдые үбэл түрүүлээд, тугалнуудыень зундаа һайнаар бэлшээжэ, шэгнүүрыень ехээр нэмээбэл, үбэл хэгдэһэн гаргашаяа сүм харюулха байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ үнеэдые искусственна аргаар үрэжүүлхэ хэрэгтэ гол анхарал хандуулнабди. Мүнөө колхоз, совхозуудта үнеэд, эхэ хонидые үрэжүүлхэ искусственна үрэжүүлгын 61 пункт эмхидхэгдэнхэй. Тиигэжэ энэ жэлдэ 3 мянган үнеэд, 17,4 мянган эхэ хонидые үрэжүүлхэбди. Мүнөө мянга шахуу үнеэд искусственна аргаар үрэжүүлэгдээ. Нёдондо аймагай ажахынуудта һү ехэтэй һайн үнеэдэй түл, хэдэн зуун эмэ гунжадые илгажа, үсхэбэридэ табяа һэн. Баянголой совхоздо хальмаг үүлтэрэй гунжадай гүүртэ бии болгогдоо. Мүн Санагын совхоз Ростовско областьһоо хальмаг үүлтэрэй 84 хашараг бух абаад, тэдэндээ табиха тии тэрэй эмэ гунжадые Яруу магһаа асарна. Манай ажа үүлтэртэ мал худалдажа аба жэ жэл бүри захил хэдэг. Т рэнь бэелүүлэгдэдэггүй. Ж энэ жэлдэ арба-арбан си казахай малаан үүлтэрэй, ран хальмаг бухануудые ёһотой байһан аад, тэрэ үттөөгүй.

Нарайһаа эхеэ хүхэжэ һэн тугалнуудые хаһа сагта гааха гээшэ тон шухала. һү эдижэ байһан тугалну гагдахадаа муудашахагүй түрүүшээр тэдэниие суглуулжа, һайн харууһа, дээрэ байлгаха хэрэгтэй аймаг дотор зургаан тии тэ эмхидхэгдэнхэй. Гурбан бүхэндэ нэгэ тиимэ гүү болгобол зохисотой. Тии хүхүүли тугалнуудые 6 тайдань эхэһээнь һалгаах болоно.

Гүрэндэ мяха ехээр ху болохын тула адуу олоор үсхэбэрилхэ арга манай аймагта яһала би колхоз, совхозуудта 73 морид тоологдоно. Унаг абахын тула ажахынууд адуун һүрэгһөө илгажа, тань унагалуулдаг. һайнаа лүүлдэг болоо. Жэлэй табан һара соо 915 унаг гэхэ гү, али нёдондоной ынхиһөө 174 унаган олон хай. Жэлэй дүүрэтэр ү унагад абтахаар хүлеэгдэ

Ойрын жэлнүүдтэ адуу олошоруулжа, ашаг шэмы шэлүүлхын тула юу хэхэ бибди?

Манай аймагта үндэр тайга газарта холын б яһала элбэг. Тэрэниие һайн рэглэхын тула Зэдэ гол, С өөдэ харгы бариха Энээндэ мүнгэ зөөри һомо хала болоо. Мүнөө үедэ нуудта һайжаруулагдаһан бэлшээри бии болгохын ту зар таһалагданхай, хорё хой. Саашадаа тэдэ бэл дуратай сагтаа уһалжа сорго хоолойнуудые таби сасан хаядаг түхеэрэл тодхохо, олон жэлэй ного ёһотой бологдоно. Энээндэ но-сметнэ документаци, зөөри хэрэгтэй.

Закаменск городой ажа мяха, һү, хартаабха, овощ гаха асуудал тушаа хэдэ лэлтэй. Зэдын комбинатай һабариин ажахы городой ниие һүөөр хангаха уялга Теэд тус ажахы оройдоо үнеэдтэй, тэдэнэйнгээ ту һөө жэлдээ 2949 килогр һаана. Энэнь сагаан эдеэ зоной хэрэглэмжые мин процент хангана. Горо ажалшадта жэл соо 190 овощ, 1700 тонно хартаа рэгтэй. Үнэндөө хамһабари хы 257 тонно овощ, 32 хартаабха ургуулна. Һүүл нүүдтэ эндэ нэгэшье тепл мэгдэжэ баригдаагүй. Му ришье һомологдоногүй.

Манай һанахада «Комму зам» колхозые хамһабари хытай нэгэдхээд, город һү, овощ абадаг тусхай болгоо һаа таарамжатай нагдана.

Адууһа малай тоо толго гэн олошоруулха, ашаг ш дээшэлүүлхын тула ху дунда ябуулагдаха эмхидха литическэ худэлмэри эрид руулха, үйлэдбэриин шух зарнуудта эдэбхитэй х шэлэжэ табиха шухала. лаар партиин райком, ай ком зарим тэды худэлмэри саашадаа үшөөл ехэ ю байна.

Н. МИХ
КПСС-эй Захааминай мой нэгэдэхи секре

Жэл ерэхэ бүри Ставрополиин хизаарай ажахынууд уһалууриингаа газарые үргэдхэнэ. Ставрополиин ехэ каналаар Кубаньда уһан ерээ. Советскэ районой «Победа» колхоз түсэбтэ табан жэлэй һүүл багта уһалагдадаг газараа 3 мянган гектарта хүргэхэ юм. Эдэ үдэрнүүдтэ тус ажахын тарьяашад намарайнгаа шэниисые үдэр һүнигүй уһална.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ажахын хоёрдохи тарьяан ажалай бригада ажалдаа.

ТАСС-ай фотохронико.

Аймагай газетын редакцида

ТҮРҮҮШҮҮЛ ХӨӨРЭЛДЭНЭ

Үбэлжэлгэдөө һайн бэлэдхэлтэйгээр ороһоной ашаар аймагаймнай колхоз, совхозуудай хонишод хурьга абалгаяа яһала эмхитэйгээр үнгэргэбэ. Һаяхан ажахынуудай 16 түрүү хонишод «Улаан Сэлэнгэ» газетын редакцида сугларжа, өөһэдынгөө ажал худэлмэри тухай хөөрэлдэбэ. Эдэ нүхэднай түл абалгын үедэ оролдосотой бэрхээр ажаллаһанай ашаар 100 эхэ хонин бүриһөө 100, зуунһаа дээшэ хурьга абажа түлжүүлээ.

Тэдэнэй дунда Сэлэнгын совхозой түрүү хонишон Анатолий Акулов ороно. Энэ нүхэрнай үнгэрэгшэ үедэ үргэһэ нойргүйгөөр ажаллажа, зуун эхэ хонин бүриһөө 116 хурьга томо болгожо байна. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой суута хонишон Бутыд Банзаракцаева зуун эхэ хонин бүриһөө 107 хурьгатай, үнгэрэгшэ жэлэй аймагай чемпион Нима Дамбаев, Сэлэнгын совхозой хонишон Валентина Романова болон бусад энэ хөөрэлдөөндэ хабаадаба.

Суглараагшад өөһэдынгөө туйлаһан амжалта, дүй дүршэл, саашанхи зорилгонууд тухайгаа хөөрэлдэһэн байна. Аймагай суута хонишод ажал тухайгаа зүбшэн хэлсэхэдээ, эртын түл хабарайхиһаа юугээр һайн бэ гэһэн асуудалда анхаралаа табиһан, хөөрэлдэһэн байна.

Оролдосотой ажалаараа онсо шалгарһан хонишод Анатолий Акулов, Бутыд Банзаракцаева, Нима Дамбаев гэгшэдтэ редакциин тусхай вымпел барюулагдаа.

— СССР ороной тогтоһон жэлдэ манай отарын хонишод хаража байһан хонин бүриһөө 4 килограмм 300 грамм нооһо хайшалха социалис уялгатай юм. Хараалһанаа бодото дээрэнь бэелүүлхын тулада отарымнай хонишод үбэлжэлгээ яһала һайн үнгэргэжэ шадаа. Мүнөө бидэ хурьгадаа эхэһээнь таһалжа тушаабабди. Тушаагдаһан хурьгадай шэгнүүр 24 килограмм болоо, — гэжэ Бутыд Банзаракцаева нүхэдтөө хөөрэжэ үгөө.

Түсэбтэ табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ Сэлэнгын аймагай колхоз, совхозууд гүрэндэ 8073 центнер нооһо тушааха түсэбтэй юм. Хараалһан түсэб даабаряа бодото дээрэнь бэелүүлхын тула эндэ хонин бүриһөө 3,33 килограмм нооһон абтаха юм.

Хонидой нооһо хайшалха хаһа үдэрһөө үдэртэ ойртожо байна. Энэ харюусалгатай худэлмэри түргэн болзорто, һайн шанартайгаар дүүргэхын тула аймагай колхоз, совхозууд хайшалалгынгаа пунктнуудые заһабарилна. «Эрдэм» колхоз хонидой нооһо хайшалха пунктнуудые заһабарилжа дүүргэбэ. Эндэхи ажалшад 22500 хонидоо худэлмэриин 12 үдэрэй туршада һайн шанартайгаар хайшалжа дүүргэхээр шиидэбэ. Энэ халуун хаһада колхоздо 100 электро-хайша худэлгэгдэхэ юм.

Аймагай түрүү хонишод ажалдаа олдоһон дүй дүршэлөө залуу нүхэдтөө дамжуулха, тэдэнэй ажал худэлмэридэнь туһа хүргэхэ гэжэ хөөрэлдэбэ. Эдэ нүхэднай болохосо байһан агууехэ һайндэрөө ажалай амжалтануудаар угтая гэһэн уряа аймагайнгаа хонишодто гаргаа.

Н. НАМСАРАЕВ.

Сэлэнгын аймаг.

эhэн хэлэндэ хари гэжэ ойл-
оо болиhон, тодорхой уль-
эхэндэ урин «доктор» гэhэн
үнзэгы үгэ. «Хэн шамайе
жэ, хүйhыш хүндөө hэм бэ
жышни хэлэдэг бэ? Мэдээ
юош хойшо дун сагаан хуб-
й хэн хүн зөөлэхэн дүмүү-
аараа гэдэhэхэниеш дара
сээжыеш тоншохожо шагна-
эд, «дорюунш даа», «бэр-
аа» гэн, өөгшөөдэг бэлэй?
түншэтэй, наhатай болоод
ашни...—ойлгосотой даа гэ-
үгээр зангажархёод, асууда-
таhа дүүрэжэ абаад:
Одоол минии найжа, олоной
арагша доктор Василий Ива-
гү, али Ханда Бальжинов-
даа,—гэхэ мэтэ хүндэтэй-
эрлээд, хажуудахи нүхэр-
доктор тухай ямар зиндаанай
сестра, врач гэжэ илгаруу-
бахархан хөөрэжэл мэдэдэг
Жэшээнь, Яруунаар ябаха-
нирхоо hаатнай, үндэршэг
нгууд доктор Минеев тухай
охо байха. Фельдшер Петр
евич Минеев аймагтаа эгээ
шын больница тогтоотоод,
д жэлэй туршада хүн зоной
элүүрэй түлөө тэмсэhэн ал-
«Хирург Жалсараев гээ-
й нэрээhээл алтан гартай
аа»—гээд дундуур наhатан-
магтаха. Врач Андрей Инно-
евич Жалсараев Яруунын
та 20 шахуу жэлдэ хи-
р, ахамад врачаар хүдэл-
дөө хэды олон үбшэнтэние
гээ, өөрынгөө дээдын мэр-
дэ хэдэн олон залуу нүхэдые
, элүүрые хамгаалгын та-
ямар ехэ эмхидхэлэй хүдэл-
ябуулаа гээшэб! Һүүлдэнь
бликанска больницын хи-
н таhагые даагшаар дэб-
гдэhэн, мүнөө СССР-эй Вер-
Соведэй депутат нүхэр Жал-
мэргэжэл шадабаряа улам
хуулжа, ажал хэрэгтээ бүри
жалта туйлажа байнхай.
эмшэдэй намтар, ажал
ха тухайнь халта дурдаха
hаа, хэдэн хуудаhанда бэ-
мээр. Харин мүнөө эндэ тии-
рилго табигданагүй. Үнн
үнэн сэхэ ажалаараа, энэр-
айхан зангаараа улад зондос
аhан врач, фельдшер, мед-
анууд аймагта улам олон бо-
байнхай гэжэ хэлэхэ дурам
э. Тэдэ олоной дундаhаа то-
эгэ жэшээ болгон, Тэлимбын
ково амбулаторие даагша
фельдшер Цыден Дондукович
ев тухай дэлгэрэнгыгшэгээр
лтой ха. Юуб гэхэдэ, энэ
ай бүхы наhаяа дайнай урда
нhөө эхилээд, нютаг зонойн-
нхэ элүүрэй түлөө оролдожо ябаа эмшэн юм.

Нэгэтэ аймагай поликлиникын врач-венерологой тушаалда Цыден Дондуковичой ажалладаг байхадань кабинедтэнь орожо уулзаашамни бэлэхэнээр hанагдадаг. Хододоо саб гэмэ үлүү үгэгүй Цыден Дондукович мүнөөхил сулөөгөө таhаранги, үбшэнтэнэй намтар — данса карточкануудые хаража, иишэ тиишэнь илгажа байба. Мэндэ hайнаа андалдаад, өөрынь сүлөө орохые хүлеэжэ, шэмээгүйнүүд hуунабди. Уулзаhан, хөөрэлдэhэн лэ сагта hонин юумэ дуулгадаг, үнэн сэдьхэлэйнгээ бодол hаналаа хубаалдадаг hэн тулань,

НАҺАНАЙНЬ ОМОГОРХОЛ

олзуурханги hуунаб. Удабашьегүй урдахи саарhануудаа саашань хуряагаад;

— Нүхэр, бишни хэхэ хүдэлмэригүй, аргалха үбшэнтэнгүй болохоёо байнаб,—гэбэ.

— Юун?

— Хэтэрүүлэн хэлэбэ гүб даа. Хэдыдэшье эмшэд ажалгүйдэнэгүй ааб даа гээд энеэбхилбэ.—Үбшэнтэнэй үсөөрхэ бүри, үбшэние уридшалан hэргылхэ, сараха, амитан зоной оршон байдалые арюудхан hайжаруулхаhаа эхилээд, олон түмэнэй элүүр энхын, удаан жаргалай түлөө тэмсэл бүрил үргэдхэгдэхэ ха юм.

Харин эндэ мүнөө юун тухай хэлэхээ hанаа hэмши гэхэдэ, урданай барга байдалhаа уг дахаhан, үри хүүгэдые үдхэлгэдэ харша халдабарита ян үбшэнэй үлэгдэлые үндэhөөрнь усадхабабди: манай хиналта, аргаламжада байжа эдэгэhэн hүүлшын үбшэнтэнэй энэ карточка,—гээд, шарлашаhан гадартай, булан захаhаа hэдэрhэн дамбагар хуушан дэбтэр харуулаад,—бүридхэлhөө гаргабаб,—гэбэ.

Энээндээ ехэ олзуурхангишье hаа, туйлаhанаараа hанаагаа амардаг зангүйгөөрөө Цыден Дондукович медицинын үшөөл олон шиидхэгдээгүй, хүсэндөө хүргэгдөөгүй асуудалнууд тушаа бодолоо гүйлгэн hуугаа бэлэй.

Ажалшан түмэнэй хүдэлжэ байhан эрхэ байдал, зоной гүн руу хам орожо, хүдөөгэй нэгэ холын участогта гаража, хүнүүдэй энхэ элүүрые хамгаалалсаха юм байна гэжэ нүхэр Гуруев тэрэ поликлиникэ соо намтай хөөрэлдэжэ hуухадаа шиидэhэн байжа болоо. Ингэжэ би урзанда Яруунын аймагай эгээл зүүн захын «Комсомольский» совхозоор, Тэлимбэ нютагаар ябахадаа лаблаа hэм.

Өөрынгөө hайн дураар тоонтото Тэлимбээ холошоонгүй ошоод, тэндэхи участково больницые гурбадахи жэлээ Цыден Дондуковичой эрхилжэ байhан сагаар дайралдаа hэм. Шэнэ газарые эдлэжэ байhан совхоздо али юумэн дуталдадаг, элдэб бэрхэшээлнүүд участково больницада, фельдшерскэ пункт, амбулаторидошье үзэгдэдэг hааб даа. Задагай тулюуршаг байдалhаань тон харяад, хари талаhаа ерэhэн залуу врач, фельдшернүүд удаан тогтожо хүдэлдэггүй, байд гээд лэ больницын эмшэд таhалдадаг байгаа.

Харин Цырен Дондуковичой ерэhэнhээ хойшо юумэн ондоо болоо гэжэ нютагтаа Түгэдэй ахай гэжэ алдаршанхай Эрдынеев Ринчин үбгэжөөл юрын үгөөр аад, ехэ ухатайгаар хэлээ hэн.

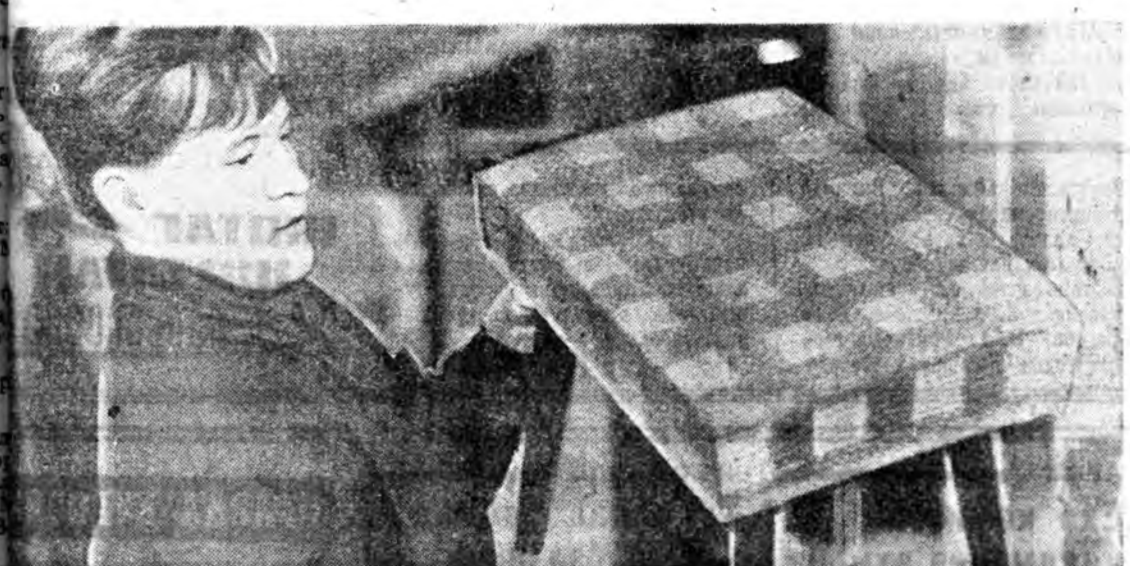
«Ондоо болоhон юумыень» миил тоолоод гарабал, 20 үбшэнтэнэй нэгэ доро хэбтэжэ аргалуулдаг шэнэ больница. Томодхогдоhон haалиин фермэ дээрэ тогтоогдоhон профилактори. Хүүгэдэй саад-ясли, совхозой эгээл холын тунга газарай отделенидэ нээгдэhэн фельдшерскэ пункт. Жэлэй дүрбэн сагта эмшэдэй долоон хоногтоо нэгэ дахин малшадай гүүртэ бүхэние эрьедэг заншал. Сүүдхын алишье сагта хүндөөр үбшэлэгшэдтэ туhаламжа үзүүлдэг, шухала болбол тэрэ дары Шэтэ город санитарна машинаар хүргэжэрхидэг ушар. Аймагай участково больницануудай мүрысөөндэ Тэлимбын эмшэдэй түрүү ябадаг hайшаал. Эдэ амжалта Гуруевай, тэрэнэй туhалагшадай ганса оролдолго хүсөөр бэшэ, харин тэдэнэрэй үүсхэл эмхидхэлые халуунаар дэмжэhэн совхозой дирекциин, партийна организациин, сомоной Соведэй аша туhа ехэ гэжэ хүн зон харадаг.

Эмшэдэй бүхы ябуулжа байhан хэрэгынь имагтал үбшэнтэние аргалга эдэгээлгээр түгэсхэдэггүй, харин хүрэhэн үбшэнэй уг шалтагааниие hэргылхэ дам саашанхи зорилгодо шэглүүлэгдэдэгынь hайшаалтай. Энэ талаhаань абажа нэгэ баримта дурдабал, hаалишад, малшадай даараhанhаа хүйтэ абажа үбшэлдэг, хүл гараа, нюрга hээрээ шархиржа тулидаг ябадалhаа профилактори аршалан туhална гэжэ хоёр үбэлэй туршада хүдэлөөд байхада харуулаа. Малшад сүлөөтэй саганнь табиhан графигаар профилакторидоо ерэжэ, врачай заабаряар, медсестрагай туhаламжаар элдэб янзын эмнэлтын электрын галаар бэеэ шаруулдаг, гар хүлдөө ванна жэн табидаг, массаж хүүлэдэг байна. Утдаанай курортhоо шабар асаржа, хүние торходо hуулгаха, элдэб душ абхуулха гэжэ hэдэлгэ хэтдэhэн. Харин мүнөө профилакториин байhан гэр багадажа, совхозой дирекци шэнэ байшан барижа эхилээ. Тэрэ ерэхэ үбэлжэлгын эхилхэлээр бүтээгдэжэ сүм дүүргэгдэхэ, тиихэдэнь эмнэлгэ, аргалалгын бүхы хэрэгтэй зүйл тодхогдохо, асаргадаха, арбан хүнэй хонон ерэжэ, аргалуулха, амарха арга олтогдохо юм. Профилактори гээшэ ямар туhатай, зорилготойб, тэрэниие барihан, хүдэлгэhэн гаргаша hүүлэй hүүлдэ ямар аша харюутай байхаб гэжэ одоол Цыден Дондукович ехэхэн ойлгууламжын, идхалтын, эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Эхин партийна организациин бюрогой гэшүүн, сомоной Соведэй депутат, партийна hуралсалай пропагандист—нүхэр Гуруевай эдэ ниитэ уялга тушаалнууд амжалтатай эмнэлгэ, эмхидхэлэйнь хүдэлмэридэшье ехэхэн туhа дэмжэлгэ олгодог ёhотой.

Ниитэ хэрэгтэ тон эдэбхитэйгээр хабаададаг, залуушуулые, шэнэ мэргэжэлтэдые hургаха, хүмүүжүүлхэ тухай ходоо оролдодог Цыден Дондукович нютагайнгаа Яруунын басаган врач Зинаида Цыреновагай энэ үбэл ерэхэдэ: «Таанад мүнөө үеын эрдэм шудалhан мэргэжэлтэдтэй хүдэлхэдэ ажал хэрэгнай бүри наашластай, амжалтатай байхал»,—гэжэ үнэн сэдьхэлhээ баярлаhан байха.

Нютагтаа «Цыден доктор» гүүлэжэ алдаршаhан, Яруунын аймагай медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй ахамад нэгэн Цыден Дондокович Гуруевай баяр омогорхол хадаа тоонто Тэлимбынь үрэжэлтэ талада баяжан хүдэржэн байhан совхозой улад зоной ажалай амжалта, энхэ жаргалынь лэ даа.

Ц. ДУГАРОВ.

Буряадай мебель хэдэг фабрикын коллектив шэнэ түхэлэй мебель хэдэг боложо байнхай. Мастер Екатерина Ивановна Бабий гэгшын хүтэлбэрилдэг цехэй коллектив шэнэ түхэлэй стулнуудые бүтээжэ гаргадаг болоо. Жэшээлхэдэ, стулнуудынь пластмассаар дээдэ талаhаа хушагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: мастер Е. И. Бабий шэнэ түхэлэй стул хаража байна.

Д. БАЛДАНОВАЙ фото.

МҮНӨӨНЭЙ ХҮНҮҮДЫЕ ХАРУУЛЫТ!

ТУУЖАНУУДАЙ ШЭНЖЭЛЭЛ

Мүнөө үеын орёохон темэдэ бэшэдэг уран зохёолшод тухай ходол хэлсэжэ, хөөрэлдэжэ байха ёhотойбди. Юуб гэхэдэ, долгито далай шэнги ажабайдал сооhоо тон зохисотой юумые оложо бэшэхэнь гайтай бшуу. Тунаагүй уhан соо юун элеэр харагдаха бэлэй?

Бидэ мүнөө туужанууд тухай хэлэхэ хүсэлэнтэйбди. Ондоо жанрhаа олон болоhондонь бэшэ ааб даа. Туужа гээшэмнай ажабайдалые алишье талаhаань харуулха арга боломжоороо романhаа дутадаггүй бшуу. Тиигээд роман манда тиимэшье олон бэшэ ха юм даа.

Туужанууд. Юугээрээ адлирхуунууд гээшэб? Ямар дутагдалтайб, тэрэнь хэр зэргэ гүнзэгыб?

Сасуулхада, hайн жэшээ болохоор хоёр уран зохёолшод тушаа нэн түрүүн тогтоё.

Б. Мунгоновой бэшэhэн «Сагаан hара» гэжэ туужын олон хуудаhан хадуугдамаар даа. Илангаяа үглөө бүри адуу, хонидые адуулхаяа гарадаг эдир ажалшадые мартахагүйш. Автор ёhотой поэт байhанаа харуулаа гэбэлнай алдуу болохогүй. Юуб гэхэдэ, хии бараата үдэр хэгдэhэн юрын ажалые дуун шэнгеэр харуулжа шадаа бшуу. Хирэ тооhо халдаагүй сэбэрхэн зандаа ябаhан хүүгэдэй сэдьхэлээр дамжуулан, ажалай hайханиие харуулаа гээшэ ааб даа. Хүүгэдэй hанаан, мэдэрэл, хөөрэлдөөн, гэнэн бодолынь—хуу сэбэр, тооhогүй. Инаг дураниинынше тунгалаг.

Доржи Эрдынеев тухай яhала хэлсэгдэhэн байха. Тэрэнэй бэшэhэн «Энэ наhан» гэжэ туужа, рассказууд дэлхэй дээрэ ажаhууха гээшэ орёохон хэрэг гэжэ батална. Өөртөөшье, бусадташье харгы гаргахын тула шүдэеэ зуун, урагшаа дабхихаш.

Харин Солбон Ангабаев Цырен-Дондок Хамаев хоёр жараад онуудай эхеэр түрүүшынгээ туужануудые хэблүүлhэн. Бэшэжэ байhан юумэеэ — хүдөөгэй залуушуулые — муу мэдэнэ гэжэ тэдэниие зэмэлхэ аргагүй. Арбан долоотойшуулай hудаhан ямараар сохилдог бэ, hургуулида ямархан бодол оложо, ажабайдалай үргэн замда гарадаг гээшэб? Уран зохёолшод эдэ асуудалнуудта харюу үгэнэ.

С. Ангабаевай «Һайн даа, нүхэдни!» гэhэн туужын нэрэ баяраа багтаажа ядаhан героиниин хэлэгдээгүй үгэнүүд гээшэ аабза. Дүршэлгүй эдир басаган яhалашье юумэ үзэжэ; сэдьхэлээ нилээн ехээр зобоогоо. Үсэгэлдэр лэ hургуулиингаа партатай хахасаhан залуухан hаалишад иимэ баясхаланда хүртэхэ эрхэтэйшье байгаа. Тэдэнэр Сэсэгтэ яhала туhалаа бшуу.

Теэд hайн героиня байхаар шэлэгдэhэн Сэсэг юундэ тиимэ сэдьхэлээрээ шанга бэшэ байшооб? Тэрээнhээ боложо нүгөө героининуудынь уншагшадhаа холодошоо. Бүхы туужа соо Сэсэг лэ зобоно, тулина, hүүлэй hүүлдэ гэнтэ зол тудашана. Сэбэр шарайтай аад, убайгүй ахир түрүүлэгшын гарта гэнэдэhэн Сэсэг яагаад ороо6, мэхэлүүлээб гэжэ туужа соо уншахадаа мэдэжэ абанабди. Автор энээниие манда ойлгуулхаяа hэдэнэ. Зүгөөр героиня ямар дабаа дабажа, сэдьхэл бодолоо хатуужан, дүршэл олоноб гэжэ уран зохёолшо бидэндэ харуулжа шадаагүй. Үнгэрхэдөө уhанда орожо үхэхыень автор героиняа голой эрьедэ эльгээгээд туршана. Теэд уншагша тэрээндэнь этигэнэгүй, этигэхэ арсаньшьегүй. Юундэб гэхэдэ. Сэсэг уhанда орожо үхэхэ шадалтай, тиимэ хатуу басаган бэшэ бшуу. Абари зангаараа hулахан басаган тиигэжэ шадахагүй. Тиигээдшье абари зангайнь хүгжэлтые бидэ харанагүйбди.

Сэдьхэл бодолойнь хүгжэлтые hонёор харуулхаар үедэнь автор басагые «барижа абаhан» аад, тон hонигүйгөөр, уншахадаа зал хуугаа хүрэхөөр зураглаа даа. Тиимэhээ туужын hайн түгэсхэлдэшье уншагша этигэнэгүй бшуу. Сэсэгэй түрүү hаалишан гүүлэжэ суурхаад, парторгын hамган болоо гэжэ авторай хэлэhэндэ тиигээ бэшэ. Харин хайшан гэжэ тиимэ хубилалта болооб гэжэ уншагша ойлгожо ядана ха юм. Автор геройниин hайн замда ороhон ушарые адаглаад, миин лэ гоёогдоhон зурагуудые бидэндэ харуулаад дүүрэшоо.

Хэрбээ Б. Мунгоновой героиниин сэдьхэлэй дээдын хэмжээе үзөөд, ямархан абаритайб, саашаа ямар болохоб гэжэ хараhан hаа, С. Ангабаевай зураглаhан сасуутаниинь ажабайдалай түрүүшын сохилтодо булигдашана. Хэрбээ Д. Эрдынеевэй залуу геройнуудай сэдьхэл бодолой, зориг хүсэлэй хатуужал дабан, зөөлэн бэшэ ажабайдалдаа боргожонги боложо ерэхэдэ, Сэсэг бүхы зоболонойнгоо түлөө «үльгэрэй баатарай шанда хүртэжэ», зол жаргалта хуби заяагаа олоно. Туужын түгэсхэл уран hайханайнгаа талаар манай сэдьхэл ханганагүй.

Энэ дутагдал имагтал С. Ангабаевай бэшэ, манай олонхи уран зохёолшодой бүтээлдэ ушардаг. Юундэ тиимэ байнаб гэхэдэ, уран зохёолшод манай үеын хүнүүдэй доторойнь хүгжэлтые хойно хойноhоонь зураглан харуулха уран hайханай арга олоногүй. Залуу хүнүүдэй аяг зан, үзэл бодолынь хайшан гэжэ бүрилдэнэб гэжэ харуулагданагүй ха юм.

Айха, сухарихаяа мэдэдэггүй эдир хүнүүдые зураглаха гэhэн hайхан эрмэлзэлэйнь түлөө Ц. Хамаевые магтамаар. Мүнөөнэй эдиршүүлэй шэнжэ шанарые — ажабайдалда эдэбхитэйгээр, бодолтойгоор хабаадаха хүсэлыень автор яhала мэдэнэ. «Далижаhан дальбараанууд» гэhэн туужын геройнууд — Сэнгэ Аюхан хоёр имагтал үйлэ хэрэгүүдые үүдхэнэ бэшэ, мүн тойрожо байhан уладайнгаа hанал бодолдо нүлөөлнэ.

Авторай оролдолгые амаршалха байнабди. Зүгөөр тэрэ оролдолгоhоонь юун гараа6? Эдир хүбүүе автор элдэб hайхан шэнжэтэй болгоно. Теэд хүбүүн өөрөө тиимэ бэшэ хэбэртэй. Хамаг үйлэ хэрэгүүдэй зурилдөөнэй тэг дунда харуулагдабашье, хүбүүнэй дүрэ бидэнэй сэдьхэл хүдэлгэнэгүй, этигэл түрүүлнэгүй. Тингэжэ тэрэнэй ухаан бодолой хамаг hайн шанар газаа талын гоёолто болоод дүүрэшоо.

Сэнгын дуратай басаган барагаар харуулагдаа, яhала hонин дүрэ боложо хүгжэхөөр байгаа. Теэд автор тэрэниие үетэндөө hургаал хэлэжэл байдаг, хашартайхан үүргээр хязаарлажархёо. Хайшаашье эрьелдэ, тэрэ героиня үзэл бодолоороо даншье hаа зүб, нэгэшье алдуу хэдэггүй юм шэнги!

Ц. Хамаевай hайн талань юун бэ гэхэдэ, мүнөө үеын hайн эдиршүүлые зураглаха гэжэ оролдоно. Манай прозодо тиимэ хүнүүд үсөөн шуу. Һүүлдэ бэшэгдэhэн «Альган соом наран» гэhэн туужа соогоо эдир геройнуудаа автор амитай болгоо. Алдар Аюхан Сэнгэ хоёрто орходоо эдэбхитэй, тэрэнэй шэнжэ шанар этигэхээр харуулагдаhан. Гэбэшье манай үеын залуу хүнэй дүрэ боложо гүйсэдөөр шадаагүй. Алдар колхозой комсомолшуудай хүтэлбэрилэгшэ hэн хойноо залуушуулай дунда ябаха hэн бээ, теэд тэрэниень бидэ харанагүйбди.

Доржо Эрдынеевэй харуулhан Түбэргээнтэнэй үри садаhар ажабайдалай орёо хүрмэлтэ дабажа, элдэб зоноор туласалдажа, хатуухан хальhатай hамар шэнги болоhон зон. Зүб даа, номой hайн талын геройнууд ямаршье hаа, өөрынгөө эрхим шэнжэ шанарые үйлын хүгжэлтын үедэ харуулха ёhотой бшуу.

Даша-Дэмбэрэл Дугаровай «Хара булган» гэhэн туужа соо яhала зүрилдөөтэй үйлэ хэрэг болоно. Тиимэ үйлэ хадаа хүнэй досоохиие урбуулан харуулжа шададаг. Аюулда ороhон хүнүүд бэе бэеэ hайн мэдэжэ абадаг ха юм. Гэбэшье залуу зоной ушаралта ябадалнууд даншье бэлээр зураглагдаhан. Тиимэл хадаа туужын түгэсхэлдэ hаяхан дайсад байhан хүнүүд хани нүхэд болошоно хаш.

Туужа соо харуулагдаhан үйлэ ушарнуудые бидэ буруушаана бэшэбди. Харин ажабайдалай урасхалые хүнгэдхэн харуулhыень буруушаанабди. Тиихэдэнь хүнэй абари зан, аяг аашань тон орёо бэшэ, гүйхэнеэр харагданал.

Манай ажабайдалда гүн ехэ ухаатай, эрдэм түгэлдэр, үргэн бодолтой, хамаг юумээр хуу hонирхожо ябадаг зон олон ха юм. Харин манай зохёолшодой бэшэhэн зарим туужа уншахада тэрэ талаараа hанаhанда хүрэдэггүй.

Буряад литературын прозые шэнжэлээд байхадаа, М. Колесниковэй hаяхан хэблүүлhэн «Шэлэхэ эрхэ» («Право выбора») гэhэн туужые hанаандаа оруулхаар. Эрдэмтэн шэнги толгойтой хүдэлмэришэ хүбүүд холые зориhон хүсэлөөрөө, мэргэжэлээ алишье талаhаань hайнаар мэдэдэг байhаараа маниие гайхуулна, дурыемнай буляана. Үгышье hаа, белорус зохёолшо Иван Шамякинай «Саhа ехэтэй үбэл» («Снежные зимы») гэhэн роман абажа үзэе. Залуу физик Ладашье, хүдөөгэй батша Витали хүүхэншье, Антонюк үбгэншье — булта гүнзэгы бодолтой, хурса мэдэрэлтэй, эрдэм, бэлиг т э й, м ү н ө ө үеын хүнүүд лэ. Тэдэнэй ажабайдал хүнгэн бэшэ, өөhэдынь абари заншье орёо.

Иимэл геройнууд манай буряад туужада дуталдана. Тиимэhээ залуушье, наhатайшье уран зохёолшоднай тиимэл геройнуудай дүрые харуулхаяа оролдодог байг лэ!

С. ЗАБАДАЕВ,
Буряадай ниитын эрдэмэй институдай научна хүдэлмэрилэгшэ.

ШЭНЭ ЖУРНАЛ

Проблемы Дальнего Востока гэhэн эрдэм ухаанай, ниитэ-политическэ шэнэ журналай түрүүшын номер Хабаровскда хэблэгдэн гараба. СССР-эй наукануудай академиин Алас Дурна зүгэй институт тэрэниие гаргаа юм.

Алас-Дурна зүгтэхи гүрэнүүдэй экономикодо, дотоодын болон гадаадын политикада, олонийтын hанал бодолдо, соёл литературада хабаатай асуудалнуудые журнал тунхагладаг юм.

(ТАСС-ай корр).

Хабаровск.

ДУУНУУД — ЛАУРЕАДУУД

ИВАНОВО (ТАСС). Патриотическа хоорой дуунуудай конкурс эндэ боложо дүүрэбэ. Москва, Ленинград, Иваново, Свердловск болон бусад хотонуудай композиторнууд, поэдүүдэй бэшэhэн шэнэ зохёолнууд хүгжэмтэ комедиин театрай сценэ дээрэhээ зэдэлээ.

Бүхэроссин хоорой бүлгэмэй правлениин түрүүлэгшэ, РСФСР-эй арадай артист профессор А. А. ЮРЛОВ, ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө, иигэжэ хэлэбэ:

— Иимэ конкурс түрүүшынхеэ үнгэргэгдэбэ. Хорин зохёолнуудhаа «С неба падает снег зимы» (хүгжэмынь Л. Рюминэй, үгэнь Я. Смеляковой); «Ты дорогая моя, Россия» (хүгжэмынь Ю. Стржелинскиин, үгэнь Н. Доризогой), «Юнармейская» (хүгжэмынь В. Запольскиин, үгэнь В. Шумилинай) гэhэн гурбан дуун шанда хүртэбэ.

Тэрэшэлэн уран hайханай бүлгэмэй коллективүүдэй бэлиг шадабари тэмдэглэгдээ. Кострома хотын профсоюзай академическэ хоорто Бүхэроссин хоорой бүлгэмэй шагнал барюулагдаа. Ивановска бүд нэхэгшэдэй хоор соёл культурын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай шагналда хүртэhэн байна.

ХҮРШЭ ОБЛАСТИИН ҺОНИНУУД

ХОЛБОО БАРИСААНЬ УЛАМ ҮРГЭДЭНЭ

шэбын материалнуудые, шэ, оньhон техникэ, түлгэнүүдые ашаhан вагон hүни, үдэргүй ерэжэл эл байдаг. Тиихэдэ энэ дой хашаа сооhоо эдэ вад элдэб продукци: пробулад шудхамалнуудые, ай үргэн хэрэглэлэй эд а ашаад Сибириин ута ыда гарадаг. Забайкалиин д хайлуулха хэрэгтэ бүхы хабаадана.

Петровско-Забайкальска металлургическа завод Советскэ ай зуугаад городуудтай боо барисаатай болоhон. лин, Яхадhаа, Прибалтика Украина хүрэтэр энэ боо барисаань hунанхай. эрэй хаядаhануудые хүршэ стынуудынь эльгээдэг. Элын шанарай шэрэм Кузбасс, рэй ба боксистова руда Казахстан, известняк, доломит радай АССР, шулуу нүүрба мазут Эрхүүгэй область эг гэхэ мэтээр тоолохо боhоо барагдашагүй.

Забайкалиин продукциие мүн орон нютаг мэдэхэ болонгэжэ тэмдэглэлтэй. Дунда ин республиканууд, Беруссида, ехэнхидээ Россин дерациин область, хизаар болон автономито республиканууд Забайкалиин продукци эльгээгдэдэг юм. Абакандахи барилгада, Канскын автомобильна завод барилгада эндэхи прокат хэрэглэгдэдэг юм. Хүндэ машина бүтээлгын Эрхүүгэй заводто булад шудхамалнуудынь эльгээгдэнэ. Энэ заводто Забайкалиин булад станогууд болоhон бээрээ бүхы орон дотороо тарана бшуу. Үргэн хэрэглэлэй эд бараанинь мүн олон нютаг руу таража ошодог лэ.

Заводой хүдэлмэрилэгшэд СССР-эй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойдо зорюулан, социалис мүрысөөндэ оролсонхой, ажалай бэлэг бэлдэжэ байна.

Хорин гурбан үндэhэ яhатанай түлөөлэгшэд: ородууд, украинецууд, белоруссууд, татарнууд, буряадууд болон бусад яhатад эбтэй этэй бүлэ соо хүсэеэ зангидан ажаллажа, Эхэ оронойнгоо ехэ hайндэрые нэрэдээ хүрэмөөр угтахаар дабшанад.

СОЁЛОЙ ШЭНЭ БАЙШАН БОДОХО

Шелопугинска районой «Трубачевскэ» совхоздо үйлэдбэриин, соёлой, гэр байрын байшангууд баригдана. Энэ жэлдэ хүүгэдэй саад, столово ашаглалгада үгтэнхэй. Механизаторнуудай, малшадай, шофернуудай хэдэн олон бүлэ шэнэ гэртэ орожо түбхинэhэн байна.

Хонидой, тугалай байранууд, үбhэ тэжээл буйлуулдаг цехэй барилга дүүргэгдэжэ байна.

Нэгэ хэдыхэн сагай үнгэрэмсөөр соёлой байшангай, машинно-тракторна мастерскойн байшангууд бодохо юм.

ГОРНЯГУУДАЙ ТОСХОНДОХИ МУЗЕЙ

Калангуйн 10-дахи профессионально-техническэ городой училищидэ нээгдэhэн музейдэ зон олооройо орожо, хаража эхилээ. Энэ музей hаяхан эмхидхэгдэhэн, экспонадуудынь хоёрхон таhалга соо табигдаатай. Нютаг оронойнгоо элинсэг хулинсаг тухай, эндэ болоhон үндэhэн хубилалтанууд тухайда эдэ материалнууд домоглоно. Үнинэй мебель, бүд нэхэдэг станок, ээрүүл, тоhо бүлэдэг амhарта, таряашан зоной бэшэшье элдэб эсын хэрэгсэлнүүдые эндэ хаража болоно. Үнинэй газетэнүүдhээ хайшалжа абаhан хэhэгүүд, фото-зурагуудые дээрэ эндэхи руднигай цехүүдэй барилга харагдана. Горнягай хубсаhа хунар, зэр зэмсэг, эндэhээ абтадаг баялигуудай дээжэ эндэ хаража болоно.

Иимэ музей байгуулха тухай бодомжо үнинэй түрэhэн байгаа. Училищиин hурагшад бага багааршье hаань, материалнуудые суглуулдаг байба. Калангуй, Турга, Буруляата, Долгокычи гэдэг hууринуудай хүн зон хоморой зүйлнүүдые музейдэ үргэhэн байна.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДТА

БЕЛГРАД. Югослав геологуудай суглаан Брестовац хотодо боложо дүүрэбэ. Зэдэй рудае бэдэрэлгын дүнгүүд болон арга боломжонууд тэрээн дээрэ зүбшэгдэhэн байна. Мүнөө Югослави Европодо зэд ехээр үйлэдбэрилэн гаргадаг оронуудай нэгэн болонхой. Энэ табан жэл соо тус, металл жэлдээ 90 мянган тоннohоо 150 мянган тонно хүрэтэр хайлуулдаг болохо юм.

* * *

ВАРШАВА. Байгша табан жэл соо Польшын портнуудые барилгада, шэнэдхэн hэльбэлгэдэ 6,8 миллиард злотых hомологдонхой. Энэ хадаа урдахи 15 жэл соо гаргашалагдаhан зөөритэй адли болоно.

• • •

СОФИ. Болгарида гастрольдо байhан Московско сатирын театр Софида спектакльнуудаа харуулhанайнгаа удаа, Варнада наадаяа табижа эхилбэ. Эндэ Бомаршын «Свадьба Фигаро», А. Макаенкогой «Затюканный апостол» гэжэ зүжэгүүдые болон «Темп-1929» гэhэн спектакль харуулха байна.

• • •

БУДАПЕШТ. ТАСС-ай корреспондент В. Филиппов иигэжэ мэдээсэнэ:

— Эндэ уласхоорондын яармаг хаагдаба. Дэлхэйн 41 ороной промышленна предприятинууд болон худалдаа наймаанай фирмэнүүд хабаадалсаhан байна.

Яармагай үедэ совет болон венгер худалдаа наймаанай эмхинүүдэй хоорондо 150 миллион шахуу түхэриигэй хэлсээн баталагдаhан байна гэжэ совет павильониие хүтэлбэрилэгшэ ТАСС-ай корреспондентдэ мэдээсэбэ. Совет гадаадын худалдаа наймаанай нэгэдэлнүүд Венгридэ металл болбосоруулдаг станогуудые, «Жигули», «Волга», «Москвич», «Запорожец» түхэлэй хүнгэн автомобильнуудые, экскаваторнуудые, автокрануудые, хүдөө ажахын болон харгын-барилгын машинануудые, ажабайдалда хэрэглэгдэдэг техникэ эльгээхэ болоо. Венгри «Икарус» түхэлэй мянга табан зуун автобусуудые, Сибириин гол мүрэнүүдтэ хэрэглэгдэхэ-суднануудые, тамардаг портальна крануудые, хүдөө ажахыда зорюулагдаhан лабораторинуудые Советскэ Союзда эльгээхэ байна.

Яармаг Венгриин ажалшадта ехэтэ hонирхол түрүүлээ. Арбан хоногой туршада миллионhоо үлүү хүн тэрээндэ орожо хараба.

ГЕРМАНИИН ДЕМОКРАТИЧЕСКА РЕСПУБЛИКА. ГДР-эй, СССР-эй, БОЛГАРИИН УРГАСА НОГОО УРГУУЛАГШАД КЛЯЙН ВАНЦЛЕБЕНДЭХИ ХҮДӨӨ АЖАХЫН НАУЧНА-ШЭНЖЭЛЭЛГЫН ИНСТИТУДАЙ ТЕПЛИЦЭ СОО СУГТАА АЖАЛЛАДАГ ЮМ (ЗУРАГ ДЭЭРЭ). СОЦИАЛИС ОРОНУУДАЙ ЭРДЭМТЭД ХАМТЫН ШЭНЖЭЛГЭНҮҮДЫЕ ХЭЖЭ, СААХАРАЙ СВЁКЛЫН УРГАСА ЕХЭТЭЙ СОРТНУУДЫЕ БИИ БОЛГОХО ЗОРИЛГОТОЙ.

Германиин Демократическа Республика. Карл-Маркс-Штадтахи ээрэлгын фабрикын коллектив ажалаа научна үндэhөөр эрхилжэ, үйлэдбэридөө амжалта туйлана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Эрнст Тельманай нэрэмжэтэ бригадын гэшүүд—бүд нэхэгшэд Мария Мюллер (зүүн гарhаа), Кристине Кассубе. Тэдэнэр Фурманов хотын совет бүд нэхэгшэдэй түрүү онол аргануудые ажалдаа хэрэглэнэ.

ХYЛЕЭГДЭЭГYЙ ЧЕМПИОН

ДОСААФ-ай областной Соведэй үүсхэлээр Улаан-Үдын Соведүүдэй талмай дээрэ автомобиляар республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн болоо.

Мүрысөөнэй гуримай ёһоор, буудаха, граната шэдэхэ, түлишэ алмаха болон автомобиляараа юумэнүүдые дайрангүй гараха программатай байһан.

Мүрысөөндэ Захааминай, Хяагтын, Кабанскын, Прибайкалиин, Баргажанай, Хориин аймагуудай, Улаан-Үдын гурбан районой команданууд хабаадаа.

Хоёр үдэрэй турша соо үргэлжэлһэн шанга тулалдаанай һүүлээр илагшад тодороо. Городой гурбан командын дундаһаа Советскэ районой спортсменүүд түрүүлээ. Командын гэшүүд: спортын мастерта кандидадууд Иосиф Сахин, Поликарп Лаптев, 1 дэхи разрядтай Виктор Зеркальцев, Владимир Суслов гэгшэд хамтадаа 295,5 балл суглуулжа, дамжуулгын кубок болон нэгэдэхи шатын дипломдо хүртөө. Железнодорожно районой команда 2 дохи һуури эзэлээ.

Хүдөөгэй 6 командын дунда һонирхолтой юумэн болоо. Жюриин гэшүүд, юундэшьеб, Кабанскын аймагай команда илаха аабза гэжэ һанаһан байгаа. Харин мүрысөөн түгэсхэдөө хүлеэгдээгүй чемпионие элирүүлээ. Энэмнай Л. Дмитриев, Л. Цыжипов, В. Масленников, Л. Комаров гэгшэдһээ бүридэһэн Хориин аймагай команда байгаа бшуу. Тэдэнэр хамтадаа 209,5 баллтай болоно, мүрысөөндэ хабаадаһан бүхы командын дундаһаа 3-дахи һуури эзэлээ.

Кабанскын болон Баргажанай аймагай команданууд удаадахи һууринуудые эзэлээ.

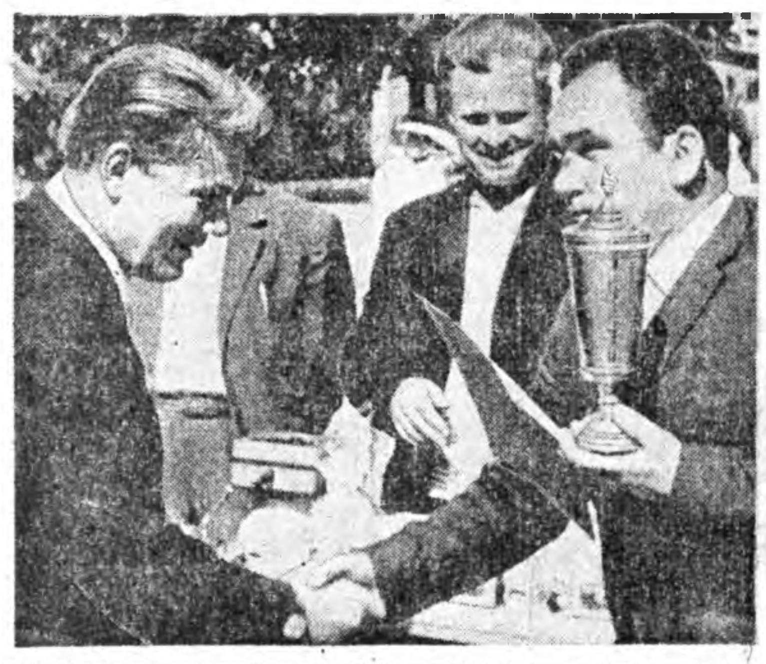
Хубиин түлөө мүрысөөндэ республика болон зоно соогоо хэдэн удаа чемпион болоһон Иосиф Сахин (83,5 балл), хүдөөгэй спортсменүүдэй дунда В. Маслеников (76 балл), эхэнэрнүүдэй дунда В. Синельникова (49 балл) гэгшэд түрүү һуури эзэлжэ, дипломууд ба үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаа.

Спортсменүүд Сахин, Лаптев, Зеркальцев, Назаров, Замураев гэгшэд республикынгаа суглуулагдамал командада абтаа. Зонын мүрысөөндэ хабаадалсахаар тэдэнэр һаяар Владивосток мордохонь.

В. ОЛЬХОВАТСКИЙ,
ДОСААФ-ай Буряадай обкомой түрүүлэгшын орлогшо.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Улаан-Үдын Советскэ районой командада дамжуулгын кубок барюулагдажа байна. 2. Хориин аймагай чемпионууд (зүүн гарһаа) Л. Дмитриев, В. Масленников.

В. ВТЮРИНЭЙ фото.

АЛТАН, МYНГЭН МЕДАЛЬНУУД...

ФУТБОЛООР Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэһэн түгэсхэлэй наадада Совет ороной суглуулагдамал команда хоёрдохи һуури эзэлбэ. ФРГ-гэй командатай наадаһан манай футболистнууд эдэнэртээ 3:0 тоотойгоор шүүгдэһэн байна. Тингэжэ ФРГ-гэй команда Европын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэбэ. Гурбадахи һууриин — бронзо медальда хүртэхын түлөө Бельги, Венгриин суглуулагдамал команданууд хоорондоо наадаһан байгаа. Эндэ Бельгиин футболистнууд 2:1 гэһэн тоотойгоор Венгриин командые шүүгээ.

Манай ороной суглуулагдамал команда 1960 ондо Европын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэһэн юм. Мүн хоёрдохёо мүнгэн медальда (1964—1972) онуудта хүртэбэ.

ХҮНГЭН АТЛЕТИКЭ. СССР-эй чемпион, рекорд тогтооһон Валерий Борзов Римдэ үнгэргэгдэһэн уласхоорондын мүрысөөндэ хабаадалсахадаа, 100 метрэй зайе 10 секунда соо гаталжа, Европын рекорд дабтаба. Мүн Ригэһээ энэ мүрысөөндэ ошоһон Янис Лусис гэгшэ копье шэдэхэдээ 84 метр 60 сантиметртэ хүргөө. Кневэй Анатолий Бондарчук молот (75 метр 4 сантиметртэ шэдэжэ, эрхим амжалта туйлаба.

СССР-эй хүнгэн атледүүдэй суглуулагдамал команда эндэһээ ФРГ-гэй Аугсбург хото ерэбэ. Эдэнэр июниин 23—24-нэй үдэрнүүдтэ ФРГ-гэй спортсменүүдтэй мүрысэхэ юм.

БОКС. Оронойнгоо чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө үнгэргэгдэһэн һонирхолтой энэ мүрысөөндэ 47 городуудай зуун гаран спортсменүүд хабаадалсаһан байна. Эдэнэрэй хэдынь оронойнай ёһотойл эрхим бээлэйн эзэд боложо гараа хаб?

Манай нютагаймнай хүбүүн Борис Зоригтуев (51 килограммай шэгнүүртэй) хэдэн үдэрэй туршада Москва хотын ЦСКА-гай ордон соо тулалдажа, СССР-эй чемпионой нэрэ зэргэтэй боложо, алтан медальда хүртэбэ. Тиихэдэ Владимир Иванов (Волгоград), Анатолий Левищев (Севастополь) Борис Кузнецов (Астрахань), Геннадий Доброхотов, Анатолий Камнев (Москва), Анатолий Березюк (Бобруйск), Валерий Трегубов (Волгоград), Руфат Рискиев (Ташкент), Николай Анфимов (Самарканд), Витуатас Бингялис (Каунас) гэгшэд чемпионууд болоһон, алтан медальнуудта хүртэһэн байна.

БАСКЕТБОЛ. Европын суглуулагдамал командын баскетболистнууд США-гай командые 102:75 гэһэн тоотойгоор шүүбэ. Энэ наадада хабаадалсаһан Совет ороной спортсменүүд Жармухамедов, Белов, Паулаускас, Едешко гэгшэд бусадһаа олон очко командадаа асарһан байгаа.

(ТАСС).

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИН

ТОБШОХОНООР

Аймагай найман жэлэй табан һургуулинуудта шалгалта дүүрэжэ, тэндэ һурадаг 109 һурагшад булта юһэдэхи класста оробо. Эрхим һайн бэлэдхэлтэй байһанаа Мухар-Шэбэрэй, Хушуун-Үзүүрэй, Хүсөөтын, Хүгөөтын һургуулинуудай наймадахи классай һурагшад харуулба. Жэшээнь, Хүсөөтэдэ 34, Хара-Шэбэртэ 22 хүбүүд, басагад юһэдэхи класста оробо. Тэдэнэр булгадаа һуралсалаа саашадань үргэлжэлүүлхэ гэжэ шиидээ.

***

Арбадахи класста һурадаг 230 һурагшад гурбан предмедээр шалгалта барихань үлэбэ. Шалгалта Хушуун-Үзүүрэй, Мухар-Шэбэрэй, Никольскын, Подлопаткын, Суулгын дунда һургуулинуудта эмхитэй һайнаар ябажа байна.

***

Һургуулинуудта һуралсалай жэл дүүрэжэ, зунай амаралта эхилбэ. Аймагай һургуулинуудһаа 220 һурагшад Подлопаткын пионернүүдэй лагерьта июниин 20-һоо амаржа эхилхэнь. Мүнөө тэндэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри түлэг дундаа ябана. Пионернүүдэй лагериин начальнигаар Подлопаткын дунда һургуулиин багша Н. И. Бухольцев томилогдоо. Мүн тэндэ һурагшадай дунда спортын, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулжа байхаар 6 багшанар ажаллаха юм.

Аймагай эд хэрэглэгшэдэй холбооноһоо Ветошникова Чирикалова хоёр тогоошоноор томилогдоо. Лагерьта амарагшадта үдэр бүри кино харуулжа байхаар кино-түхеэрэлгэ тодхогдоһон байна.

Мүнөө жэлдэ нэгэдэхи класста ороходо үхибүүдэй элүүржүүлгын талмайнууд Хэнхолын, Хара-Шэбэрэй, Никольскын, Хушуун-Үзүүрэй, Суулгын, Гашайн һургуулинуудта хүдэлмэрилжэ эхилбэ.

Б. ЖАМБАЛОВ.

Мухар-Шэбэр.

МЭРГЭЖЭЛЭЭ ШАЛГАЛСАНА

БАГДАРИН. (Телефоноор абтаба). Баунтын аймагай түб һууриндa медицинын хүдэлмэрилэгшэдэй үдэртэ зорюулагдаһан юрэ бусын конкурс үнгэргэгдэбэ. Конкурсдо медицинскэ сестра, акушерка, фельдшернүүд, хамтадаа 32 хүн хабаадаһан байна.

Конкурсдо хабаадаһан хүн бүхэн гурба гурбан асуудалтай билетүүдые абажа, жюриин урда шалгалта бариба.

Дүн гаргахада аймагай поликлиникын медицинскэ сестранууд Любовь Мальцева, Вилия Сим, Галина Москвитина, Татьяна Мурзанина гэгшэд бүхы асуудалнуудта һайн харюунуудые үгэжэ, түрүү һууринуудые эзэлбэ. Түрүү һуури эзэлһэн эдэнэртэ нэгэдэхи шатын диплом, үнэтэ бэлэгүүдтэйгээр барюулагдаа.

Мүн хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые медицинскэ сестра, фельдшернүүд Любовь Любанский, Галина Овчинникова, Любовь Байбородина, Евдокия Лукьянова гэгшэд эзэлжэ, үбшэн зондо түргэн туһаламжа саг соонь үзүүлжэ шадаха байһанаа харуулба.

Л. СУВОРОВА.

ЭДИРШYYЛ МЭРГЭЖЭЛ ШУДАЛНА

Бэшүүрэй аймагай һургуулинуудай һурагшад зунайнгаа амаралтын үедэ түрэлхидтөө туһалдаг болоо. Тэдэнэр һурагшадай үйлэдбэриин бригадануудта хүдэлхэ зуураа, хүдөө ажахын мэргэжэл шудална, таряашанай ажалтай танилсана.

Аймагай 16 һургуулиин һурагшадай үйлэдбэриин бригаданууд энэ зундаа 92 гектар газарта куузику тарижа ургуулха байна. Һурагшад энэ талмай дээрэһээ 3400 центнер шэмэтэ тэжээл хуряаха зорилготой. Арбадахи классуудые дүүргэһэн 290 һурагшад энэ жэлдэ аттестадһаа гадна, тракторист-машинистын үнэмшэлгэ абаа. Эдиршүүл хоёр жэлэй туршада хүдөө ажахын техникэ шудалха зуураа, механизаторнуудтай сугтаа ороoһо таряа тарилсадаг, хуряалсадаг байха юм.

Энэ жэлдэ арбадахи класс дүүргэгшэд хүдөө ажахын машина шудалха талаар шалгалтаяа һайнаар бараа. Эрхим сэгнэлтэ абаһан басагадшье тэдэнэрэй дунда бии. Һурагшад Лиза Разуваева, Лена Ефимова, Лида Малинечиевская (Охин-Булагай дунда һургуули), Ольга Жаркова, Ксенья Афанасьева, Фрося Ткачева, Ольга Губенина, Люба Протасова (Бэшүүрэй дунда һургуули), Серафима Зайкуллина, Надя Дульская (Хэрээтын дунда һургуули), Люда Сидорова, Полина Петрова (Бага-Куналейн дунда һургуули) гэгшэд эрхимүүдэй тоодо оролсоно.

Вл. БОРИСОВ.

Уран зохёолшодой хабаадалгатайгаар...

«Искусствын дундаршагүй булаг» гэһэн үдэшэ хүдөө ажахын институдай актова зал соо үнгэргэгдөө. Ветеринарна факультедэй студентнэр энэ үдэшые эмхидхэһэн байна. Республикымнай поэдүүд болон уран зохёолшод эндэ уригдаа. Д. Батожабай, В. Петонов гэгшэд зохёолнуудаа уншаһан байна.

Амарай драмын театрай режиссёр Л. Васильев театрайнгаа байгуулагдаһан тухай һонирхолтойгоор хөөрэжэ үгөө. Мүн артистнарайнгаа творческо түсэбтэй студентнэрые танилсуулһан байна.

Уулзалгын түгэсхэлдэ уран гоёор уншагшадай конкурс үнгэргэгдөө. М. Самбуев, В. Петонов, К. Симонов гэгшэдэй зохёолнуудые студентнэр уран хурсаар уншажа, нүхэдэйнгөө магтаалда хүртөө.

И. ПОПОВА.

ТУҺАТАЙ СЕМИНАР

Аймаг дотороо соёлой хүдэлмэри һайжаруулха тухай хөөрэлдөөн эндэ һая болобо. Гурбан үдэрэй семинарта хабаадагшад хоёр секци болон хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлээ. Тиигэхэ зуураа, клуб һургуули хоёрой холбоо барисаан, шэнэ ёһо гурим тухай, хүдөө ажахын ажалшадые хангалга һайжаруулха асуудалнуудта гол анхаралаа табиһан байна.

Тематическа үдэшэнүүдые үнгэргэлгын методико, клубта техническэ хэрэгсэлнүүдые хэрэглэхэ тухай асуудалаар сугларгашад ехэтэ һонирхоо.

Л. СЛЮНКИНА.

МАГТААЛТАЙ БУСАБА

Буряадай хүдөө ажахын техникумэй агрономическа отделениин бүлэг студентнэр Яруунын аймагай Исэнгын совхоздо ошожо, ажалай дүршэл гараһан юм. Тэдэнэр һаяхан техникумдээ бусажа ерэбэ.

Эдир хүбүүд, басагад газар хахалха, элдүүрилхэ, борнойлхо хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Тэдэнэрэй хүсөөр 2188 га газар хахалагдаһан, 963 гектарта тарилга хэгдэһэн, 926 гектар тарялан борнойлогдоһон байха юм. Мүн студентнүүд 4447 центнер үрэһэнэй таряа сэбэрлэһэн байна.

Агрономиин отделениин студентнэр эрхим мэргэжэлтэд болохо байһанаа бодото ажалаараа гэршэлжэ үгэбэ. В. Комогорцев, В. Ишин, В. Цыбденов, Н. Унагаев гэгшэд газар хахалхадаа үдэрэйнгөө даабарииe 130—140 процент дүүргэдэг байгаа.

Мүн элдэб ажалда хүдэлһэн В. Мужикбаев, В. Бабушкин, Ц. Бадмаев, Э. Раднаев, Ц. Цыренжапов болон бусад ажалша бэрхэ байжа, аха нүхэдтөө магтуулаа.

Хабарай тарилга саг болзор соонь дүүргэлгэдэ ехэхэн туһаламжа ажахыда үзүүлһэнэйнь түлөө агрономой отделениин студентнэртэ совхозой дирекци, партком, рабочком болон ВЛКСМ-эй комитедэй зүгһөө һайниие хүргэһэн бэшэг техникумэй директорэй нэрэ дээрэ һаяхан абтаба.

М. МЕДОВАЯ.

ХАЛТАР ХАРАНУУД ОЛОШОРНО

Яруунын аймагай Витимэй коопзверопромхоздо үсхэбэрилэгдэдэг халтар хара үнэгэдэй 2087 гүлгэн һая абтаба.

Үнэтэй сэнтэй эдэ амитадые харууһалдаг З. А. Шахова, А. Г. Бердюгина, Н. Г. Романова гэгшэд гүлгэдые нэгэшье хоролтодо оруулангүй тэнжээхэ, ехэ болгохо хүсэлтэй.

Байгша оной ноябрь—декабрь һарануудта гүлгэдэй зариман алагдажа, арһаниинь гүрэндэ тушаагдаха, нүгөөдүүлынь үсхэбэридэ үлөөгдэхэ юм.

К. СУДАНОВ.

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИН

ҺОНИН НААДАН БОЛОХО

— Шатарай искусствын талаһаа хаража үзэхэдэ, минии һанахада, Рейкьявигта болохо наадан тон һонирхолтой байха юм,—гэжэ дэлхэйн чемпион Борис Спасский, совет ба хариин оронуудай журналистнуудтай уулзахадаа, хэлэбэ. Июниин 21-дэ Исландиин ниислэл хото орохынгоо урда тээ тэдэнэй гуйлтаар Журналистнуудай түбэй байшан соо тэрэ пресс-конференци хэһэн байна.

Дэлхэйн чемпионһоо олон тоото асуудалнууд һурагдаа.

«Дэлхэйн чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө хэнтэй наадахые шэлэхэ байгаабта?»

— Заабол Фишерые шэлэхэб,—гэжэ Спасский хэлээ.—Энэ шатаршание хүндэлдэгби. Тэрэ—элитэ ехэ гроссмейстер. Наадананай ямараар үнгэрхэ байһыень уридшалан хэлэжэ шадахагүйб. Гэбэшье тэрэ намда ехэ һайндэр болохо юм.

«Үндэр нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө мүрысэхэдөө, Фишерэй туйлаһан амжалтанууд шатарай түүхэдэ үзэгдөө дуулдаагүй ушар болоо. Тэдээндэ ямар сэгнэлтэ үгэхэбта?»

— Фишер бусадһаа булюу һайнаар наадаа.

«Уулзалгада бэлдэхэдээ, бэе махабадаа хатуужуулан һорилгодо ямар анхарал хандуулдагбта?»

— Тусхай бэлэдхэлһээ бага бэшэ.

«Спортын ямар зүйлнүүдээр һонирходогбта?»

— Һүүлэй үедэ теннис нааданаб,—гэжэ Спасский харюусаа.—Балай һайнааршье бэшэ наа, эсэшэ сусашагүйгөөр наа данаб.

«Фишертэй уулзахаяа бэлдэхэдээ, тэрэнэй һайн, муу талыень хараада абаа гүт?»

— Энэ асуудалдатнай харюу үгэхэ аргамнигүй. Юундэб гэхэдэ, нюуса ха юм даа.

«Танай наадаһан бүхы партинуудай суглуулбаринуудые Фишер бэедээ хододоо абажа ябадаг. Тэрэнэй наадаһан бүхы партинууд Танда бии гээшэ гү?»—гэжэ американ журналистнуудай нэгэн асууба.

— Бии.

«Мүрысөөндэ яажа бэлэдхэл хэһэн тухайгаа хөөрыт».

— Наадананай һүүлээр хөөрүүжэб,—гэжэ чемпион энеэбхилэн харюусаа.

«Рейкьявигта болохо мүрысөөндэ заатагүй шүүхэб гэжэ Фишерэй мэдүүлһэн тухай юун гэжэ һананабта?»

— Тиигэжэ хэлэхэнь Фишерэй хубиин хэрэг юм ааб даа.

«Совет шатаршад намда ямар нэгэ муу юумэ ушаруулхые хододоо оролдожо байдаг гэжэ Фишер мэдүүлдэг,—гэжэ американ журналистнууд асууба. — Тиигэдэг юм гү?»

— Намда нимэ һанал бодол байхагүй,—гэжэ Спасский хэлээ.

Журналистнуудай гуйлтаар Борис Спасский өөр тухайгаа тобшохоноор хөөрэбэ. Тэрэ 35 наһатай. Юһэтэйһөө хойшо шатараар һонирхоно. 18-тайдаа гроссмейстер болоһон. Һамгатай. Таня гэжэ басагатай, наадaнай эхилхэ үдэр Вася хүбүүниинь 5-тай болохо.

Уласхоорондын гроссмейстернүүд Е. Геллер (секундант), Н. Крогиус, уласхоорондын мастер И. Ней Рейкьявик ошолдохо юм гэжэ Спасский мэдээсээ.

Дэлхэйн чемпионой журналистнуудтай хэһэн уулзалгада Е. Геллер, СССР-эй шатарай федерациин түрүүлэгшэ уласхоорондын гроссмейстер Ю. Авербах, шатарай клубай директор В. Батуринский хабаадалсаһан байна. (ТАСС).

ХИЛЫН саанаһаа

ПАРИЖ

Индохитадай фронтнуудта

ТАСС

Урда Вьетнамай хойто секторто Митянь мүрэнэй оршондо шанга байлдаанууд боложо үргэлжэлһөөр. Американ авиациин дэмжэлгэ туһаламжаар сайгон армиин 3 мянга тухай сэрэгшэд патриодуудай эзэмдэжэ байһан мүрэнэй хойто бэедэ гарахые һэдэлгэ хэһэн байна. «В-52» түхэлэй бомбардировщигууд эндэ патриодуудай бэхилэлтэнүүдтэ хэдэ дахин доботолжо, бомбодоһон байха юм. Американ 7-дохи флодой корабльнууд сайгон десантда туһа хүргэнэ.

Анлок хотодо хүреэлэгдэһэн гарнизониие аршалхын тула дайсан эсэргүүсэлтэ хэбэшье, урагшагүйдэһэн байна.

Меконг мүрэнэй адагта, Михто провинциин Кайлай хото шадар шанга байлдаанууд боложо үргэлжэлһөөр.

Камбоджотой хилэдэ дүтэхэнэ Киентыонг провинцида патриодууд Туенбинь хото шадар шэбээлһэн дайсанай бэхилэлтэнүүдтэ доботолго хэжэ, тэдэниие ехэ гээлтэ хоролтодо оруулба.

Үнгэрһэн үдэрнүүдтэ патриодуудай сүлөөлһэн Түбэй хада гүбээлиг газарай районуудые, Тхыатхиен, Куангчи провинцинуудые, Анлок хотын оршон тойрониие США-гай авиаци бомбодоо.

ХАНОЙ. (ТАСС). Пномпениин сэрэгүүдтэ эсэргүү дайшалхы ябуулгануудаа Камбоджын патриотическа хүсэнүүд илангаяа эдэбхижүүлнэ.

Пномпеньһээ урдуурхи Такхмау районд хороһон дайсанда патриодууд шанга харюу сохилто хээ. Хилэ шадарай нютагуудта шанга байлдаанууд болоно. Сүлөөлэлгын хүсэнүүд Пномпениин аэродромые артиллереэр буудаба. Национальна сүлөөлэлгын хүсэнүүд хоёр хүүргэ гэһэлээ, ехэ зэбсэг хэрэгсэлнүүдые эзэмдэн абаа.

ХАНОЙ. (ТАСС). ДРВ-гэй Уһанай түхеэрэлгэнүүдэй министерство эндэ мэдүүлгэ тунхаглаа. Хойто Вьетнамдахи уһанай хаалтануудые, түхеэрэлгэнүүдые зэрлиг бүдүүлигээр бомбодожо һандаргаһан американ хархис этэгээдүүдэй гаргуу аашые тэрээн дотор эрид шангаар шүүмжэлнэ. Апрелиин 10-һаа июниин 10 болотор американ самоледнууд ДРВ-гэй уһанай хаалтануудта, түхеэрэлгэнүүдтэ 68 дахин доботолго хэжэ, зэрлиг бүдүүлигээр бомбодоһон байна гэжэ мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

ПАРИЖ

„Ехэ комисои“ хүдэлмэреэ эхилбэ

ТАСС

Научно-техническэ ба экономическа харилсаан туһалалсаагын талаар совет-француз саг үргэлжын VII комисси («Ехэ комисси») июниин 19-дэ Парижда хүдэлмэреэ эхилээ.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо, эрдэм наука ба техникын талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ В. А. Кириллин, СССР-эй гадаадын худалдаа наймаанай министр Н. С. Патоличев, СССР-эй атомай элшэ хүсэ хэрэглэхэ гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшэ А. М. Петросьянц, эрдэм наука ба техникын талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшын орлогшо Д. М. Гвишиани, болон бусад хабаадалсана.

Франциин талаһаа — экономико ба финансын министр В. Жискард' Эстэн, промышленна ба научна хүгжэлтын министр Франсуа-Ксавье Ортоли, гадаадын хэрэгүүдэй министрэй дэргэдэхи гүрэнэй секретарь Жан де Липковски, Франциһаа СССР-тэ байдаг элшэн сайд Роже Сейду комиссиин хүдэлмэридэ хабаадалсаа.

ВАШИНГТОН

Худалдаа наймаа хэхээр бэлэнбди

ТАСС

Америкын машина бүтээлгын 225 ехэ компание нэгэдүүлдэг станок бүтээлгын фирмэнүүдэй национальна ассоциаци хариин оронуудтай худалдаа наймаа хэлгээ үргэдхэхэ хүсэлэнтэй, энээнэй тула Холбоото Штадууд болон Советскэ Союзай хоорондо худалдаа наймаан улам үргэнөөр ябуулагдаха зэргэтэй гэжэ ассоциациин вице-президент Джеймс Грей, ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө, мэдүүлбэ.

Американ станок бүтээлгын түхеэрэлгэнүүд Советскэ Союзда шухала хэрэгтэй гэжэ станок бүтээлгын фирмэнүүдэй национальна ассоциаци тоолоно гээд тэрэ хэлээ. «Гэхэ зуура, Советскэ Союзтай худалдаа наймаа хэлгэ али али талаһаа үндэһэ баримтатай байха ёһотой гэжэ ойлгонобди,— гэжэ Дж. Грей тэмдэглээ. — Энээнтэй дашарамдуулан, СССР-тэй худалдаа наймаанай тусхай хэлсээнүүдые баталхын тула США-гай правительствын хүсэлэл оролдолгые американ станок бүтээлгын промышленность дэмжэнэ. Иимэ хэлсээнүүд баталагдаха аабза гэжэ этигэнэ.

НЬЮ-ЙОРК

МЕДИЦИНСКЭ ХАНГАЛТА АХИР ТУЛЮУР

ТАСС

Америкын Холбоото Штадуудта медицинскэ хангалгын улам бүри ахир тулюур, хэмжээлэшэгүй үнэтэй боложо байһые буруушааһан демонстраци Сан-Францискада «Хилтон» гэжэ отделениин дэргэдэ болобо. Американ медицинскэ ассоциациин съезд жэл бүри эндэ үнгэргэгдэдэг юм.

«Медицинэ баяшуулай бэшэ, харин арад зоной аша туһада», «Улад зоной элүүрые хамгаалгаар олзо хайлтые болюулая гэһэн плакадуудые демонстрантнууд барьад ябаһан байна.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда: Бүхэсоюзна «Знание» бүлгэмэй зургаадахи съездэ КПСС-эй ЦК-гай эльгээһэн амаршалга. Мүрысөөнэй туг үргэгшэд.

Хоердохи хуудаһанда: Газар хүрьһэ һалхинай үлеэлгэһээ аргылхэ» гэһэн тусхай хуудаһан.

Гурбадахи хуудаһанда: «Архи далгатай ба алкоголизмтай тэмсэл шангадхаха хэмжээнүүд тухай». РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ. «Сагаан гамнагшад» — гэһэн А. Кузнецовай репортаж. АПН-эй материалнууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Спортын һонинууд. «Библиофилай хэр» гэһэн Леншинагай статья.

ЭНХИР КРАЙ

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА

18.00 — телевизионно очерк-нууд. 18.30 — «Али-баба и разбойников» гэһэн үхибүүдтэ зорюулагдаһан кукольна фильм.

«ОРБИТА» ХАРУУЛНА

19.00 — «Время» гэһэн һүүлэй хониной программа. 19.30 баскетбол. Эндэ Европын болон Американ суглуулагдамал командануудай хоорондо үнгэргэгдэһэн наадaнай хоёрдохи хахад.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛНА

20.15 — литературна панорама. 21.05 — «Мерос—наследство» гэһэн телеочерк. 21.20 — эрдэм наукын туйлалта — хүдөө ажахыда» гэһэн дамжуулга. 21.40 — «Дорога домой» гэһэн уран һайханай телевизионно фильмын 1—2-дохи сери. 23.35—публика доторхи һонин.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефонууд:

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря — 36-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, машинное бюро — 57-83, фотолаборатория — 33-61.

ШУҺААР НАЙМАА ХЭНЭ

СЕДЕСА компани олохон жэл удаагуур хүнэй шуһа хилын саана нюусаар гаргажа худалдана гэжэ элишэлһэн мэдүүлгэ һаяхан Гватемалын бүлэг врачнууд хэбэ. Харин Гватемалын элүүрые хамгаалгын министерствын түлөөлэгшэ доктор Хосе Дульсес хадаа Центральна Америкын Гондурас, Коста-Рикэ гэхэ мэтын бэшэшье гүрэнүүдтэ хүнэй шуһа абажа худалдадаг нюуса пунктнууд бии гэжэ тодорхойлно.

Энэ компаниин гэмтэ муу хэрэгые дары түргэн мүрдэн шалгаха гэһэн эрилтэ Гватемалын медицынын коллеги, тэрэниие дэмжэһэн ороной профсоюзна ба бэшэшье ниитын организацинууд засагай үмэнэ табиһан байна. Гэбэшье Гватемалын засагаархид «шуһаар наймаа хэлгые» болюулхаяа яаранагүй. Юуб гэхэдэ, СЕДЕСА Холбоото Штадуудтахи үмсын эмшэлгын газарнуудта шуһа худалдана гэжэ элирһэн байна бшуу. Хэтэрхэдээ тус компани Гаитида ябуулга хэдэг «Хемо Карибиэн» гэжэ американ компанитай нягта холбоотой байна. Энэ олтирог дээрэ «Гаитиин харшан» гэжэ нэрэжэһэн тус компани Вьетнамдахи сэрэгэй госпитальнуудта шуһа эльгээдэг юм.

Гватемалын арад зоной ядуу тулюур байдалые, засагаархидайнь хайша хэрэг хандалгые һамбаашалан, СЕДЕСА-гай мэхэшэд шуһа суглуулгые өөһэдтөө олзотой «ажал» болгонхой. Эндэхи «һайн дураараа» шуһаяа үгэдэг хүнүүдынь хододоо үлэн хооһоор ябадаг, тушааһан нэгэ пинтэ шуһанайнгаа түлөө оройдоол дүрбэн кетсаль гэхэ гү, али дүрбэн доллар хүрэхэгүй мүнгэ абадаг байна. Энэ мүнгэндэ гансахан лэ худалдаһан шуһаяа хүсэлдүүлхээр эдеэ абахань бэрхэтэй. Теэд энээгээр бүхы гэр бүлэеэ тэжээхэ баатай болоно бшуу.

Хэблэлэй түлөөлэгшэдтэй хөөрэлдэхэдөө СЕДЕСА-гай директорнүүдэй нэгэн Гватемалын зоной шуһа худалдажа абахадаа «тэдхэмжын хүдэлмэри ябуулнабди» гэжэ хэлэһэн байна. Тэрэнэй хэлэгшээр шуһа хилын саана худалдахадаа СЕДЕСА-гаархид валютын орошые дээшэлүүлжэ, ажалгүй байлгые болюулһан болоно. Зүгөөр тэрэ Гватемалын, мүн бүхы Латиин Америкын зоной шуһанай американецуудай шуһаһаа жэшээлэшэгүй хямда байлые тодорхойлхобо мартажархя.

М. САПРЫКИН.
(АПН).

Н-00399. Заказ № 129